Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана · № 83 (17206) · 1986 оной апрелиин 9, среда · Сэн 3 мүн.

ИИДХЭХЫ ҮРГЭТЭЙ

XXVII съездын манай ороной ажалшадай урда социально-экономическэ хүгжэлтые саашадань хур... зорилгонууд партийна организаци бүхэнэй ажал ...онсо шэнэ, бүри үндэр эрилтэнүүдые табина, бүхы ...шэнэдхэн хубилгаха орёо асуудал тобойн га... «Мүноонэй шата — общественэ шанарайнь шэнэдхэлгын шата — партиhаа болон тэрэнэй органи...hөө шэнэ хүсэ гаргаха, өөрынгөө ажал ябуулга ..., залан шууд байха, хэрэг бүтээмжэтэй, бэеэ үгэн... байха эрилтэ табина», — гээд КПСС-эй XXVII ... М. С. Горбачевой хэhэн Политическэ элидхэл ...адаа, хараалагдаhан зорилгонуудай дүүргэлтэдэ ... организацинуудай шиидхэхы үүргэтэй байhаниень ... абанабди.

...дэ, партийна организацинуүд хадаа политическэ ... бэелүүлхэ зорилготой. Тиихэдээ түүхэтэ XXVII ... шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлгэдэ ... ябуулгаяа зорюулжа, партиин Программа болон ... тодорхойгоор табигдаhан зорилгонуудаа дүүргэ... эмхидхэлэй, нийтэ-политическэ, хүмүүжүүлгын ... хүдэлмэри ябуулха болоно бшуу.

...Союзай Коммунис парти хадаа СССР-эй хүдэл... ангиин, колхозно таряашадай, интеллигенциин дун... ушар ёho үлэмжэ hайнаар мэдэхэ хүнүүдые ...арнь нэгэдүүлhэн, совет арадай дайшалхы шалгар... манлай мүн», — гээд партиин Устав соо уншанабди. ...коммунистнуудай түрүү зэргэдэ ябаха үүргэеэ дүүр... Уставай тус эрилтын хэр дүүрэнээр хангагдаха бай... сэхэ дулдыдана.

...ажалда, ажабайдалда коммунистнуудай жэшээ ... удха шанартай гэжэ үнинэй мэдээжэ. Хүдэлмэ... үндэр бүтээсэ, дүн туйлахаhаа гадна, нийтын ехэ ... харуулха, гэр бүлэдөө, хүн зон соо hайн hайханаар ... коммунист бүхэнэй нэрэ хүндын хэрэг мүн. ...бүхэнэйнгөө тус эрилтэдэ харюусама байхынь тула... гэшүүдые партида абахадаа, организаци бүхэн үнэ... эрхим, урагшаа hанаатай, хүсэд болбосоролтой ...коммунистнуудай бүлэдэ оруулхые оролдохо ёho...

...коммунистын нэрэ хүндые доройтуулжа ябаhан ... бии байбал, тэдэнhээ партиин зэргэнүүдые сүлөөлхэ ... Кабанскын районно партийна организацида энэ та... ...үлагдадаг хүдэлмэри тухай дурдахадаа, съезд дээрэ ... табигдаhан асуудалнуудай доро үндэhэтэй байhан ... үшөө дахин hануулнабди. Жэшээлхэдэ, архи уугаад, ажа... эбдэжэ ябаhан коммунистнууд, Оймороой совхозой ...ришэн Р. М. Будаевые, Сэлэнгын ЦКК-гай ...ришэн В. В. Налабординиие, даажа байhан ту... хубиингаа аша туhада хэрэглэhэн Стройбанкын Ка... отделениие эрхилэгшэ байhан Б. Ф. Черныхые бо... ...дые партиhаа гаргахые КПСС-эй райкомой бюродо ...комой дэргэдэхи партийна комисси дурадхахадаа, ... зэргэнүүд арюун сэбэр байха ёhотой гэhэн эрилтые ... абаа бшуу.

...бэ ябабашье, манай эрхим ажалшад, ёhотой ком... ...нууд түшэглэхэ гол хүсэмнай ааб даа. Тэдэнэр олон. ... хэжэ ябаhан хэрэгынь наhгин, зоной аша туhада зо...анхай.

...тэ XXVII съездын материалнуудай гүн удхые, уд...арые хүн бүхэндэ хүргэхэ тон шухала зорилго пар... организаци бүхэнэй урда табигдана. Тиихэдээ энэ ... бии байгаа бүхы арга боломжонуудаа, онол аргануу... дүүрэнээр хэрэглэхэ гээшэ партийна организацинуу...тэлбэрилэгшэдэй онсо анхарха хэрэг болоно. Олон ...эдэбхитэд: агитаторнууд, политинформаторнууд, лек..., элидхэлшэд, пропагандистнууд болон профсоюз... комсомолой организацинуудай эдэбхитэд энэ ажал ... үүсхэл ехэтэйгээр хабаадалсаха уялгатай.

...публика соомнай энэ талаар горитой хүдэлмэри ябуу... Хэдэн арбаад мянган агитаторнууд, политинформа... полит-эмхидхэлшэд үшөө съездын хүдэлжэ байха..., фермэ, гүүртэ, отаранууд, цех, участогуудта ... энэ ехэ хуралдаан тухай хөөрэжэ үгэнэ. Партиин ... райкомууд болон горкомууд пропагандистска бүлэ... бүридхэжэ, ажалша коллективүүд руу ябуулаа. Пар... комсомолой политическэ гэгээрэлэй, экономическа ...алай hургуулинууд болон семинарнуудаа хэшээлнүүд ... XXVII съездын материалнуудые шудалалгада зо... «Знание» бүлгэмэй гэшүүд-лекторнуудэй марш... улам үргэдэнэ. Радио, телевидени, газетэнүүд, жур... съездын материалнуудта зорюулагдаhан дамжуулга..., статьянуудые үдэр бүри гаргана.

...партийна организацида хабаагүй асуудалнууд гэжэ үгы ... Хурдадхалга гэhэн ойлгосо манай ажабайдалай ...таланууд та хабаатай юм. Тиимэhээ хаа хаанагүй хур... туйлаха зорилго табигдана.

...зорилго бэелүүлэнгүй урагшаа дабшалтамнай ураг... байха гээд хүн бүхэн ойлгохо ёhотой. Даажа байhан ... харюусалгатайгаар, зохёохы ёhoop хандадагаар, ... бүтээхэ сүм шадабаритайгаар, дутуу дундануудтай ...гүйгөөр, гол зорилгонуудаа hайн мэдэрэнгээр, нии... эдэбхитэйгээр ажалшадые хүмүүжүүлхэ гээшэ пар... организацинуудай гол зорилго мүн.

...зоной сүлөө сагта, амаралтада, соёл болбосоролдо, ...мэдэсынь саг үргэлжэ дээшэлхэ ябадалда, байра ...айнь hайжаралгада, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хүн бүхэнэй ...алда бодото анхарал хандуулха уялгатай байhанаа ... гэшүүн бүхэн, организаци бүхэн мартаха ёhогүй. ..., поселогой, хотын социальна хүгжэлтэ партийна ан... доро байха болоно бшуу.

...ажабайдалда, ажалда бии байhан, шэнээр мүндэл... түрүү юумые, ёho заншалнуудые, онол аргануу... янзануудые, эдэбхи үүсхэлнүүдые партийна ...ци дэмжэхэ, бии болохо ябадалдань шиидхэхы ... үзүүлхэ зорилготой.

...баялигнай ажалша хүн гэhэн партиин hанамжада тү..., тэрэ хүн тухай анхарал оролдолгоёо улам үргэд...улгатайбди гэжэ үшөө дахин дабтая. «Шэнэ зорилго... общественэ hаналые хандуулха, тэдэниие шиид... бүхы арадай, ажалша коллектив бүхэнэй зохёон ... хүсэ шадалые зорюулха гээшэ ороной социаль...номическа хүгжэлтые хурдадхалгын тон шухала эрхэ ... мүн», — гээд КПСС-эй ЦК-гай Политическэ элидхэл ...уншанабди. Энээнhээ уламжалан бодоод үзэхэдэ, бүхы ... организацинуудай политическэ хүтэлбэриин бодо... болохо, хүдэлмэриингөө голдо ажалша хүниие та... ажалаа бүхыдэнь шэнэлэн хубилгаха гээшэнь мүнөөдэ... шухала, гол зорилго болоод байна. Үдэр үдэрэйн... ябуулгада хурдадхалга тухай хододоо hанажа, тус ... энэ гэжэ харама дүнгүүдээр батадхаял!

ХУРДАДХАЛГЫН ЭРШЭ ХҮСЭН

М. С. Горбачевой Куйбышевска областьдо ерээд байhан тухай

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев Куйбышев ошоходоо апрелиин 7-до Москвааhаа мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. М. Чебриков, Э. А. Шеварднадзе болон бусад нүхэд аэродром дээрэ тэрэниие үдэшөө.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. Муравьев, партиин Куйбышевска обкомой бюрогой гэшүүд, хэдэн министерствэнүүд болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд Куйбышев хотын аэропорт дээрэ М. С. Горбачевые угтаба.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ баглаа сэсэгүүдые табиба. [illegible]

[illegible] дээрээ эдэ бүгэдэ үшөөл дуталдажа байhаар.

Бүхы юумэнэй элбэг-дэлбэг болохынь тула, эдэ бүгэдын хүн зондо алба хэхынь тула, ажабайдалайнгаа бүри болбосон hайн болохынь тула юу хэхэ ёhотойбибди? Эдэ бүгэдэ съездын хүдэлмэриин гол анхаралда табигдаhан байгаа.

[illegible] гада, городой транспортда бэрхэшээл түбэгүүд ушарна. Зүгөөр бидэнэй хаража үзэхэдэ, энэ талаар hомологдоhон мүнгэ зөөри муу бэшээр гаргашалагдана хэбэртэй. Хэды дуталдажа байгаашье hаа, гэр байра хангалтагүй удаанаар ашаглалгада оруулагдана, мүнгэ зөөри гүйсэд хэрэглэгдэнэгүй, больницанууд, хүүгэдэй саадууд олон жэл соо баригдана. Танайдашье удаан саг соо бодхоогдожо байhан барилганууд бии гэжэ намда хэлээ hэн. Эгээл тиимэhээ нютагтаа, байра дээрээ тодорхой ушар шалтагаануудые элирүүлхэ хэрэгтэй. Социальна hалбариие hайжаруулгын гол шухала асуудалнуудта хайша хэрэгээр хандажа болохогүй.

Съездын hүүлээр түрүүшынхеэ гараад ябахадаа, эдэ гол шухала удха шанартай хэрэгүүдые зүбшэн хэлсэхэ аргатай байhандаа баяртайб. Габшагайгаар ажаллажа шададаг, Волго мүрэнэй эрье дээрэ үйлэдбэриин асари ехэ хүсэнүүдые байгуулжа, оронойнгоо аша туhада ехэ юумэ хэhэн куйбышевайхид эдэ хүсэнүүдэй ёhотой hайнаар хүдэлхынь тула бүхы юумэ хэхэ байха гэжэ найданаб. Манай хөөрэлдөөе бүхы нүхэдтөө дамжуулхыетнай гуйнаб. Эдэ бүгэдые бултанда хэлэхые хүсөө hэм, гэбэшье бүхы городой хүн зониие суглуулхагүй ха юмши даа. Город ажаhууха, ажаллаха ёhотой. Бидэ таанадта этигэн найданабди гэжэ партиин Центральна Комитедэй үмэнэhөө бүхы куйбышевайхидта дамжуулхые хүсэнэб.

Мүнөө гурим, журам, шанар болон эмхидхэл улам hайжаруулагдаха ёhотой гэжэ М. С. Горбачев тэмдэглээ. Оньhон техникые hайжаруулха, hэльбэн шэнэлхэ хэрэгтэй. Эдэ бүгэдэндэ үргэн харгы нээхэ шухала. Үсэгэлдэр лэ хада hайн байhан бүхы юумэн мүноодэр хангалтагүй болохо байна. Мүнөөдэр, илангаяа үглөөдэр хэхэ, бүтээхэ юумэеэ хараалха ёhотойбди. Гол шухала юумэниинь юуб гэхэдэ, бидэнэй hайнаар бодомжолhон түсэбүүд тиимэл hайн хамтын ажалаар батадхагдаха ёhотой. Эгээл тиимэhээ үглөөдэр, хэдэн жэлэй үнгэрхэдэ, бидэнэртэ бии байха бүхы юумэ мүнөө бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Теэд шэнэдхэн хубилалта тушаа хэлэхэ болоо hаа, бултадаа шэнэдхэн хубилгаха ёhотойбди. Центральна Комитедтэ бидэнэй шэнэ ёhoop хүдэлжэ байhыемнай мэдэрнэ ёhотойт, яhала шүүмжэлхы ёhoop шэнэдхэн хубилалта хэжэ байнабди. Энээн тухай съезд дээрэ, нюуса бэшээр, сэхэ руунь хэлээ hэмди. Бултадаа ажалаа шэнэдхэхэ ёhотойбди, нүхэдүүд, юундэб гэхэдэ, бидэнэр бултадаа бэеэ бага' зэргэ hула табяабди, журамнай hуларуулагдаа, эрилтэ мүртэй табигданагүй, үнэн сэхээр хүдэлхэеэшье болёобди. Ажал дээрэ, нүхэдэйнгөө дунда, гэр бүлэдөө hэшхэлтэй байха ёhотой байhанаа заримамнай мартажархёо. hэшхэлээрээ ажаhууха хэрэгтэй. Энэ хадаа манай совет ёho гурим болоно.

Таанадтай хөөрэлдэхэ гээшэ минии ехэ хүдэлмэри болоно гэжэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ. Бидэ таанадта бултандатнай найданабди. Манай орон асари ехэ, манайда нөөсэнүүдшье бии, эрдэм hургуулитай хүнүүдшье олон, дэлхэй дээрэ эрхим түрүү эрдэм наукатайбди. Нүхэдүүд, бүхы юумэн тухай гүнзэгыгөөр бодожо үзэхэ хэрэгтэй. Энэ талаар съезд дээрэ үнэн сэхэ хөөрэлдөөн болоо.

Алдар Солын хүшөөгэй дэргэдэ партиин ба ажалай ветерануудтай, Куйбышев хотын хүндэтэ хүнүүдтэй, залуушуулай түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэбэ.

Съездын урда тээ үнэн сэхэ хөөрэлдөөгөө эхилээ hэмди, съезд дээрэ бүхы hайн юумэ үнэн сэхэ руунь зүбшэн хэлсэhэн, дэмжэhэн, үнэн сэхээр ажаллахые хэлсэhэн байгаабди гэжэ М. С. Горбачев мэдүүлээ.

Таанад өөhэдынгөө ятараа шүүмжэлнэ гээшэбта гэжэ хааяа бидэнэртэ хэлэдэг. Энэ талаар тиимэ аймшагтай юумэн байхагүй гэжэ hананаб. Парти дотор, орон соогуур, хото городуудта, областьнуудта, ажалша коллективүүдтэ бэелүүлжэ байhан ажал хэрэгүүднай манай общественэ имагтал урагшань дабшуулха байна. Энэ манай урагшаа дабшалтые хаа хаанагүй — социалис оронуудта, бүхы дэлхэй дээрэ мэдэрэнхэй. Манай орон асари ехэ. Тэрэнэй эршэмтэйгээр хүгжөөгдэхэдэ, тэрэнэй шэнэ политика, хүнэй аша туhада зорюулагдаhан дотоодын политика, эб найрамдал хангаха талаар шэглүүлэгдэhэн гадаадын политика дурадхахада, бүхы дэлхэйн арад түмэн үргэнөөр hайшаана.

Нүхэдүүд, хэрбээ эгээлэй юрынхеэр, бэеэ магтан hайрхангүй хэлэхэ болоо hаа, бүхы арадай, бүхы партиин эдэбхитэй хабаадалгатайгаар тиимэ политика зохёожо, бодотоор бэелүүлэн, ороноо хүгжэлтын шэнэ шатада гаргаха ёhотойбди. Тиимэшье байха ёhотой. Советскэ Союз бүгэдэндэ жэшээ харуулха зэргэтэй. Энээнэй тула бидэ бултадаа hайнаар хүдэлхэ ёhотойбди. Партиин энэ уряада хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлээрээ харюусаhандань урмашан баясажа болоно. Арадай дэмжэлгэ партиин түсэбүүдые жэгүүрлүүлнэ. Хэрбээ партиин политикын арад зоной аша туhые сахин хамгаалаа hаань, хэрбээ арад түмэнэй партиин хүтэлбэри доро дабшаа hаань, бидэ хада уулые урбуулха хаба шадалтайбди.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа заводой цехүүдтэ хоёр часай туршада уулзалга үргэлжэлбэ. Бүхы коллектив съездын шиидхэбэринүүдые хүдэлмэриин тодорхой программа мэтээр хүлеэжэ абаа гээд КПСС-эй XXVII съездын делегат крановщица З. Белова, вальцовщик А. Яшин, отологшо Р. Самаркина болон бусад хөөрэбэ. Предприятиие шанарай талаар шэнэ хэмжээндэ хүргэхэ, шэнэдхэн заhабарилха түсэбүүд бэелүүлэгдэжэ байнхай. hэльбэн шэнэлэлгэ дүрбэдэхи шатадаа оронхой.

Партийна организациин, ажалша бүхы коллективэй туhаламжаар олохон шэнэ, зоримгой шиидхэбэринүүд олдоод, үйлэдбэриие зогсоонгүйгөөр, тэдэнэй олониинь нэбтэрүүлэгдэжэ байнхай. Эдэ шиидхэбэринүүд удаан саг соо үнэтэй хүдэлмэри хэнгүй, hэльбэн шэнэдхэхэ хүдэлмэриин болзорые эрид хорооно, үйлэдбэриин объектнүүдые үргэдхэхэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ба продукциин шанарые hайжаруулха асуудалые нэгэн доро шиидхэхэ арга олгохо байна.

Хүйтэн прокадай станиие залан хүдэлгэхэ пультада М. С. Горбачев гаража, бригадир А. Обидинтэй хөөрэлдэбэ.

М. С. Горбачев: Түрүүшын кварталда хэр дүнгүүдые туйлаба гээшэбта? Ажаглалтанууд бии гү? Урма зоригтнай хэр гээшэб?

А. Обидин: Съездын нээгдэтэр халаанай графигые хоёр үдэрөөр уридлаха уялга абаhан аад, тэрэнээ дүүргээбди. 100 тонноор үлүү прокат үгөөбди. Мүнөө халаан жэлэй графигые 1300 тонноор ахижа ябана.

М. С. Горбачев: Шанарай талаар захилшадта ажаглалтанууд бии гү?

А. Обидин: Бии. Халуун станайхидhаа ехэ муу шанартай продукци ороно. Хэрбээ тэндэhээ hайн шанартай продукциин үгтэдэг болоо hаань, дэлхэй дээрэ туйлагдаhан эрхим хэмжээндэ хүрэмөөр шанар туйлаха байгаабди.

М. С. Горбачев: Дэлхэй дээрэ туйлагдаhан эрхим хэмжээндэ гэхэдээ, ямар юумэ хараада абанабта?

А. Обидин: Нүхэднай харин гүрэнүүдтэ ошоходоо, дүй дүршэлыень шудалдаг, тиихэдээ тэндэхи продукциие өөрынхитэйгөө сасуулжа үзэдэг гээшэ ааб даа.

М. С. Горбачев: Танай халаанда хэды хүн хүдэлнэб?

А. Обидин: Гурбан бригада халаандамнай хүдэлдэг. Бидэ бригадна подрядаар хүдэлнэбди. Би — бригадирби.

М. С. Горбачев: Бригадын совет бии гээшэ гү?

А. Обидин: Бии даа.

М. С. Горбачев: Һанаа сэдьхэл дүүрэн гүт?

А. Обидин: Тиимэ. Хүнүүд урагшаа hанаатайгаар хүдэлдэг болоо, нэгэ нэгэеэ аргадахаяа болинхойбди. Орёо нарин түхеэрэлгэ дээрэ хүдэлмэришэд hонирхон хүдэлдэг. Тэдэнэр hурахые, ехэ юумэ мэдэжэ абахые оролдодог. Тус стан дээрэ хүдэлхэдэ hонин юм.

М. С. Горбачев: Александр, XXVII съезд тухай хүдэлмэришэд юун гэжэ хэлэнэб? Сэхыень хэлыш даа.

А. Обидин: Бүхы юумэн хүдэлмэришэдэй аша туhада хэгдэнэ гэжэ тэдэнэр ойлгоно. Харин өөhэдынгөө ээлжээндэ тэдэнэр hайнаар хүдэлхые оролдоно.

М. С. Горбачев: Энэл тон шухала гээшэ.

Заводhоо ябахадаа, дулаанаар, үнэн зүрхэнhөө угтаhанайнь түлөө М. С. Горбачев коллективтэ баяр баясхалан хүргэбэ. Таанадтай уулзаhандаа би сэдьхэлээ ехээтэ ханабаб. Һайн завод байна. Заводоо яажа hайн болгохо тухай саг үргэлжэ бодожо байдаг байhантнай намда hайшаагдана.

[ТАСС].

ГАГАРИНАЙ ЗАМААР

Хүн түрэлтэнэй түүхын гайхамшагта hара үдэртэ — Ю. А. Гагаринай замбуулинай дайда соогуур ниидэhээр 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа, совет болон гадаадын журналистнуудай пресс-конференциин апрелиин 7-до СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын хэблэлэй түбтэ, Москва шадархи Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбтэ үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад Л. Кизим болон В. Соловьевой гурбан неделиин турша соо хүдэлмэрилжэ байhан «Мир» гэжэ замбуулинай научна станцитай телевизионно холбоо тогтооhон байгаа.

— Таанадай хүдэлмэрилжэ байhан замбуулинай станци «Мир» гэжэ нэрлэгдэнэ. Энэнь юрэл ушар гү, али бэшэ гү? — гэhэн түрүүшын асуудал соностобо.

— Энэ нэрын дэмы үгтөөгүй байhаниинь эли, — гэжэ Леонид Кизим харюусаба. — Манай ороной саг үргэлжэ эб найрамдал хүсэжэ байhые, замбуулинай дайдые амгалан байдалда хэрэглэхые эрмэлзэжэ байhыень энэ нэрэ элирхэйлэн харуулна. Манай станци хадаа эб найрамдалай аша туhада, хүн түрэлтэнэй аша туhада научна шэнжэлгэнүүдые хэжэ байhан замбуулинай гэрнай болоно. Мүнөө, замбуулинай дайдада буу зэбсэг гаргаха аюулай тохёолдуулагдажа байхада, бидэ ажал хэрэгээрээ ингэжэ хэлэнэбди: замбуулинай дайдада буу зэбсэгүүд гаргагдаха ёhогүй, тэрэ амгалан тайбан байха ёhотой.

— Шэнжэлгэнүүдэй мүнөөнэй программа урда урдын станцинууд дээрэхи хүдэлмэриhөө юугээрээ илгарнаб? — гэжэ журналистнууд экипажhаа hонирхон асууба.

— Манай станци замбуулинай дайдада саг үргэлжэ хүдэлхэ комплексно базова блок болгогдохоор hанаашалагданхай юм, — гэжэ В. Соловьев ойлгуулба. — «Салюдуудhаа» юугээрээ илгарнаб гэхэдэ, тэрэ элдэб аргаар холбогдохо зургаан узелтай юм. Энэнь саашадаа замбуулинай лабораториие тусхай «цехүүдээр» — технологическа, биологическа, геофизическэ, астрофизическэ — үргэдхэхэ арга олгохо байна.

— Совет космонавтнууд Бүхэдэлхэйн замбуулинай эмхиие байгуулха дурадхалтайгаар хандаба. Иимэ нэгэдэл хүгжэлтэ, дэбжэлтын ямар hалбаринуудта алба хэжэ шадаха гээшэб? — гэжэ АПН-эй корреспондент асууба.

— Эрдэм-техникын дэбжэлтын бүхы hалбаринуудта тэрэ аша туhа асарха байна, — гэжэ экипажай командир хэлэбэ. — Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар элдэб оронуудай харилсаа холбооной ямар ехэ ашаг үрэ үгэхэ байhыень «Үүрэй солбон — Галлейн hолир» гэhэн уласхоорондын проектын амжалта тодо хурсаар харуулhан байна.

СССР-тэ байдаг гадаадын оронуудай ехэ бүлэг корреспондентнүүд энэ үдэр Ниидэлгэ залан хүтэлхэ түбтэ хүрэбэ. СССР-эй Наукануудай академиин вице-президент, «Интеркосмосой» соведэй түрүүлэгшэ академик В. Котельников, академигүүд А. Богомолов, О. Газенко, Я. Зельдович, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондентнүүд В. Барсуков, А. Боярчук, Н. Кардашев, СССР-эй летчик-космонавт Н. Рукавишников совет космонавтикын хүгжэлтын гол шатанууд тухай, тэрэнэй амжалта туйлалтанууд тухай, эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ, арадай ажахые хүгжөөлгэдэ замбуулинай шэнжэлгэнүүдэй ехэ удха шанартай байhан тухай хөөрэбэ.

(ТАСС).

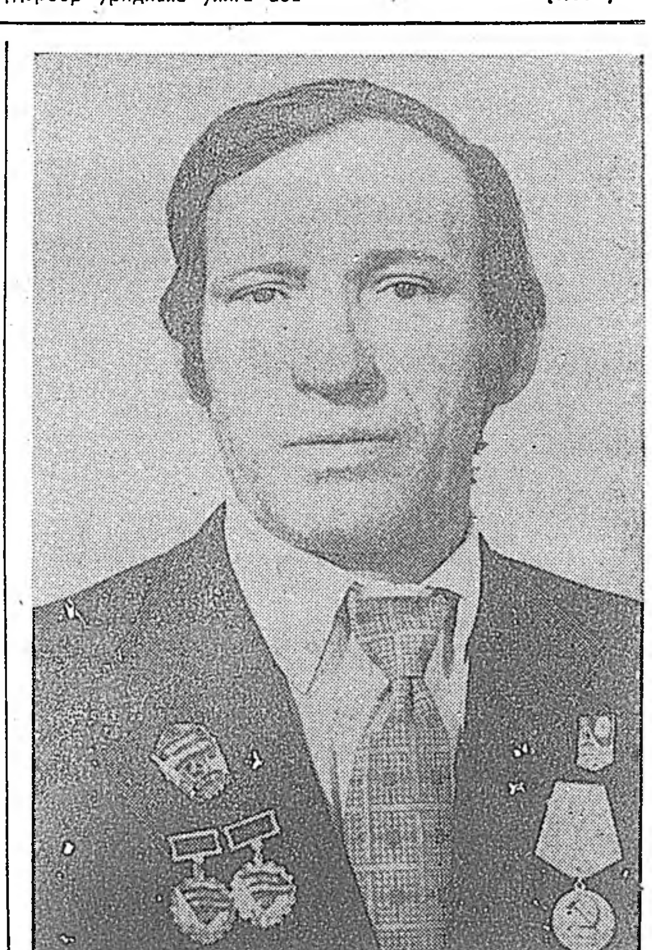

ЭРХИМ ЭКСКАВАТОРЩИК

Барилгын «Бурятводстрой» управлениин Хориин нүүдэлоньhожоруулагдамал колоннын коллектив партиин XXVII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрhэн мүрысөөндэ шалгаржа, байгша оной хоёр hарын даабариие үлүүлэн дүүргэжэ шадаа. Предприятиин туйлаhан амжалтада үнинэй экскаваторщик Николай Николаевич Артамонов горитой хубитаяа оруулалсаа. КПСС-эй Хориин райкомой бюрогой, арадай депутадуудай районно Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэреэр Николай Николаевичта «Районой эрхим экскаваторщик» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо. Коммунис ажалай ударник Н. Н. Артамонов шэн габьяата ажалайнгаа түлөө «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медаляар шагнагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Н. Артамонов.

Э. БУДАЕВАЙ фотосэнэг.

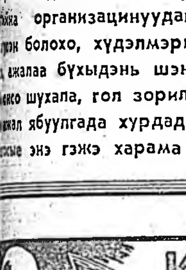

КОММУНИС СУББОТНИК УРЯАЛНА

[Н]ЭГЭ ХҮН ШЭНГЕЭР

...ладимир Ильич Ленинэй ... үдэртэ зорюулагдаhан ... коммунис ажалай ... түүхэтэ үе сагта ... Түрэл партиимнай ... съезд боложо, аргагүй ... зорилгонуудые таби... юм. Тиин бүхы хүдэл... хубилгаха, шанээр хү... ёhотойбди. Энээниие ма... фабрикын хүдэлмэришэд ..., даажа абаhан хүдэл... тон харюусалгатайгаар ..., бүтээсэ ехэтэйгээр ... оролдоно. Мүнөө ... бүтээн гаргаха, худалдаха байгша онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргээ. Энэ абаhан эршээ улам батадхаха, бүри ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаха байhанаа тэдэнэр мэдүүлээ, — гээд Хяагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикын партбюрогой секретарь Г. Н. Мостовщикова хэлэбэ.

Энээндэнь коммунис субботнигой туhалха байhаниинь эли. Ажалай энэ hайндэр хүдэлмэришэдэй эдэбхи улам бадаруулха, ехэ үрэ дүнгүүдые туйлуулха байна ха юм. Фабрикын хүдэлмэришэд булта нэгэ хүн шэнгеэр бултадаа энэ үдэр гаража, субботнигой үдэр хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар хүдэлхэ, халаанайнгаа даабари холо үлүүлхэ байhанаа мэдүүлнэ. Энэ үдэр фабрикын 680 хүдэлмэришэн өөhэдынгөө хүдэлдэг газарнуудта ажаллаха юм. Тиигэжэ бүхыдөө 33 мянган түхэригэй товарна продукци гаргахаар хараална. Бүхыдөө 1600 килограмм нэхэлгын утаhан, юhэн мянган хэhэг дотор хубсаhан, 4,5 мянган хэhэг гадар трикотаж хубсаhан гаргаха байна.

Тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг поселок болбосон түхэлтэй болгогдохо, сэбэрлэгдэхэ, модон hуулгагдаха, хүүгэдэй наадаха талмайнууд заhабарилагдаха, шэнээр байгуулагдаха юм. Энэ үдэр арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада фабрикын хүдэлмэришэд бүхыдөө 1700 түхэриг оруулхаар хараална.

М. САНДАНОВ.

Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадайхид коммунис субботнигые үндэр дээдын хэмжээндэ үнгэргэхөөр хараална. Ушарынь гэхэдэ, энэ үдэр «Ажалай эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө» гэhэн уряа доро эрхимүүдые элирүүлхээр мэргэжэлэй талаар конкурс эмхидхэгдэхэ юм. Энээнтэй дашарамдуулан, уридшалан ехэ бэлэдхэл хэгдэжэ байнхай. Цехүүдые hайндэрэйхеэр шэмэглэн гоёолго эхилээ.

ЭРХИМЛЭГШЭДЫЕ ЭЛИРҮҮЛХЭ

[...эхи]лээ. Мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэдые урмашуулха дурасхаалта бэлэгүүд бэлдэгдэнэ.

Нооhо илгалгын, угаалгахатаалгын цехэйхид субботнигой үдэр илангаяа ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэхээр хараална. Эдэ цехүүд hайн шанартай продукци гаргахын түлөө хүдэлөө комбинат дотороо эхилhэн гэжэ мэдээжэ.

Комбинадай коллектив бүхыдөө 800 мянган түхэригэй продукци энэ үдэр бүтээн гаргахаар шиидэнхэй. Арадай үргэн хэрэглэлэй 105 мянган түхэригэй эд бараан гаргагдаха юм. Салин хүлhэнэй фондhоо түсэбтэ табан жэлэй жасада 8700 түхэриг эльгээгдэхээр хараалагдана.

В. ИВАНОВА,
олон хэhэгтэй «Текстильщик» газетын редактор.

ДАБИРХАЙ СУГЛУУЛХЫН ТУЛА

Нарhанай дабирхай үргэн ехэ хэрэглэмжэдэ ородог гэжэ мэдээжэ. Канифоль, скипидар, шэрэ, саарhа бүтээхэдэ тон хэрэгтэй зүйл мүн шуу. Улаан-Үдын химлесхозой коллектив зунай эхеэр нарhанай дабирхай суглуулха хүдэлмэреэ эхилжэ, Решетинскын канифоль бүтээдэг завод руу эльгээдэг юм. Мүнөө коммунис субботнигые угтуулан, эдэнэр бэлэдхэл хэнэ.

Түрүү хүдэлмэрилэгшэд Н. Н. Гарифуллин, А. А. Якимец, В. А. Лопанчук, Л. М. Будников, В. М. Бойчук гэгшэд бэлэдхэдэг газартаа ошохо харгыгаа заhабарилна. Нүгөө зарим хүдэлмэрилэгшэд Прибайкалиин, Хурамхаанай, Бэшүүрэй районуудай ой тайгада гараа. Эдэнэр нарhанай илангаяа зузаан холтоhые хуулажа, нимгэдхэнэ. Удаань дабирхай тодон абаха түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо юм. Дүршэл ехэтэй, үнинэй дабирхай суглуулагшад Т. М. Никитина, В. Ф. Бородина гэгшэд эдэ бүгэдэ хүдэлмэриин хэр зүбөөр ябуулагдажа байhые хинан шалгажа, hанамжа дурадхалнуудаа оруулна.

«Забайкаллес» нэгэдэлэй мэдэлэй химлесхозой коллективэй 200 гаран хүдэлмэрилэгшэд «улаан субботодо» үрэ бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, салин хүлhэнэй фондhоо 500 түхэриг арбан хоёрдохи табан жэлэй жасада дамжуулхаар шиидэнхэй.

Г. ТУРТУЕВА.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

ҮЙЛЭДБЭРИИН АШАГ ҮРЫЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй Октябрьска районой зэлхээтэ пленум болоо, «КПСС-эй XXVII съездын дүнгүүд болон районно партийна организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь И. А. Антокшинова элидхэл хэбэ.

— КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн Политическэ элидхэл, тэрэшэлэн «1986—1990 онуудта болон 2000 он хүрэтэр үедэ СССР-эй Экономическэ ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор манай ороной дэбжэлтые хурдадхалгын, партиин дотоодо ажабайдалай гол шухала асуудалнууд гүнзэгыгөөр, шүүмжэлэлтэйгээр шэнжэлэгдэһэн, бодото байдалда үнэн сэхэ сэгнэлтэ үгтэһэн байна, — гэжэ элидхэлшэн тэмдэглэнэ. — Манай районой коммунистнууд, бүхы ажалшад съездын документнүүдые зүбшэн хэлсэхэдээ, партиин болон совет гүрэнэй дотоодын болон гадаадын политикые үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэ. Энээниие съездын урда тээ дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд тодоор гэршэлнэ. Районой промышленна предприятинууд байгша оной нэгэдэхи кварталда продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 102.6 процент дүүргэһэн байна. Тиигэжэ түсэбһөө гадуур 4,6 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа. Гэхэтэй хамта, районой промышленна зарим предприятинууд урдаа табигдаһан түсэбтэ даабаринуудаа дүүргэнэгүй. Гадар трикотаж хүбсаһанай фабрика, мебельно-модо болбосоруулгын комбинат болон бусад предприятинууд тэдэнэй тоодо оролсоно гэжэ элидхэл соо хэлэгдэнэ.

«Бурмясопром» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэреэ һулаар ябуулна гэжэ КПСС-эй обкомой пленум дээрэ тон зүб шүүмжэлэгдээ. Нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада [illegible] 40 гаран процентнь бар хүсөөр [illegible] ажалаа хэдэг зандаа.

Тэрэшэлэн Заудинскын хилээмэнэй продукцинуудай комбинадай, кондитерскэ фабрикын, Улаан-Үдын һүнэй, хилээмэнэй комбинадуудай, макаронно фабрикын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, партийна организацинууд үйлэдбэри хүтэлбэрилгые һайжаруулха, социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхалгын асуудалнуудые зүбөөр шиидхэжэ, хүн зоной эрилтые гүйсэд дүүрэнээр хангаха зорилгоёо ёһотоор бэелүүлхые оролдоногүй.

— Манай комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, коммунистнууд КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые үнэн зүрхэнһөө һайшаана, дэмжэнэ. [illegible] Мүнөө «Журавушка» гэжэ нэрэтэй зөөлэн мебель хэлгэдэнэ. Үүнһөө гадна «Яшма» гэжэ модон орон хэжэ эхилээд [illegible]. Предприятиин уран гарта дархашуулай [illegible] Гүрэнэй шанарай тэмдэгтэ хүртэнэ. Модо болбосоруулгада түйлаһан амжалтын түлөө манай предприятиин [illegible] СССР-эй ВДНХ-да хабаадажа [illegible], һалбариин Министерствын коллегиин [illegible] байгаа, — гэжэ комбинадай директор А. П. Шапиро хэлэбэ. — Зүгөөр һүүлэй үедэ мебель хэлгэдэ хэрэгтэй болохо модон дуталдана. Эндэһээ уламжалан, бүхы цехүүдэй хүдэлмэри һаатана. Хоёр жэлэй туршада 30 мянган гурбалжан хюрөөдэмэл модон, 10 мянган гурбалжан хабтагай, 15 мянган гурбалжан зомгооһон дутуу үйлэдбэрилэгдөө.

Ленинэй орденто мяха-консервын комбинадай парткомой секретарь В. К. Попченко үгэ хэлэхэдээ, партиин XXVII съездын материалнуудые шудалха талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байһан тухай хөөрэбэ. Съездын хараалһан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхын тула үйлэдбэриин арга боломжонуудые гүйсэд хэрэглэхэ, эрдэм-техникын дэбжэлтэ улам хурдадхаха асуудалнуудта тэрэ анхарал хандуулаа.

— Манай комбинат республикын агропромышленна комитедэй мэдэлдэ оронхой, — гэжэ нүхэр Попченко үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. — [illegible] республикын агропромышленна комитет горитой туһаламжа үзүүлхэ ёһотой юм. «Бурятмясопром» нэгэдэл үнгэрһэн табан жэлэй, мүн 1985 оной даабаринуудые дүүргэнэгүй. Энэ коллективэй хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд саг соогоо абтаагүй, ажахы доторой арга боломжонууд һулаар хэрэглэгдээ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Комбинадай холодильно-колбасна корпусууд шэнэлэн заһагдахаар хараалагдаһаар үнинэй. Энэшье жэлдэ эдэ объектнүүд хуушан хэбээрээ ашаглагдаха болобо. Шалтагааниинь гэхэдэ, проект зохёолгын лимит 1987 ондо үгтэхөөр хараалагданхай. Мүн барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин ехэхэ асуудал баһал шиидхэгдээгүй.

— Манай трамвайн управлениин коллектив үнгэрһэн табан жэлдэ пассажирнуудые зөөхэ түсэбөө ноябриин 1-дэ дүүргэһэн. Энэ үе соо 184 миллион хүн зөөһэн байнабди. Мүнөө предприятиин коллектив бригадна подрядай гуримаар хүдэлнэ. Тиигэбэшье бидэнэй хүдэлмэридэ дутуу дундануудые үзэгдэнэ. [illegible] Управлениин таһагуудай, хангалтын албанай хүдэлмэридэ [illegible]. Эдэ бүгэдые ойрын сагта усадхажа, городойнгоо хүн зониие һаадгүйгөөр зөөхэ тула оролдохо болонобди. 1988 онһоо «Стрелка—ЛВРЗ» гэһэн маршрут нээгдэхэ хараалагдана. Тиимэһээ бүри олон трамвайнууд хэрэгтэй болохонь. Гадна трамвайн шэнэ депо барихые асуудалые шиидхэхэ саг ерээ — гэжэ трамвай жолоодогшо Л. Н. Штифонова мэдүүлнэ.

— Муу шанартай эд бараа, голодоһондо оромоор эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгые зайсуулан сарахын тула шухала хэмжээнүүдые абаха тухай, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн Политическэ элидхэл соо хэлэгдэнэ. Энэ талаар арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада горитой хүдэлмэриин хэгдэхэ байһан тухай манай комбинадай коммунистнууд суглаан дээрэ хэлээ, [illegible] — гэжэ нарин сэмбын комбинадай [illegible] Л. Н. Тюрина хэлэнэ. — Энээнһээ уламжалан, комбинадай коллективэй бүхы ажал ябуулга, цехүүдэй гаргадаг продукциин шанар болон ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөөн боло гэжэ. Сагай эрилтын ёһоор манай цехэй коллектив комплексно бригаданууды байгуулжа, гаргаһан продукциинай шанарай түлөө бултадаа харюусаха болонхойбди.

Улаан-Үдын гэр барилгын комбинадай начальник В. А. Жигмонт, арадай депутадуудай Октябрьска районой Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. Г. Колесников, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Е. Викулов, ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь В. М. Бутуханов, 45-дахи дунда һургуулиин директор А. Б. Райхман гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

КПСС-эй райкомой пленумэй хүдэлмэридэ арадай депутадуудай Улаан-Үдын городской Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ В. К. Агапов хабаадажа, үгэ хэлэһэн байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай корр.

ВЛКСМ-эй Ивалгын райкомой шиидхэбэреэр [illegible] жэлэй дүнгүүдээр социалис мүрысөөнэй шалг[illegible] һэн залуу малшадта барюулагдахаар районой [illegible] нүүдэй: һурапсалай «Байгал» ажахын һаалин[illegible] хоёр ордено Л. Н. Седыхэй, «Заветы Ильича» [illegible] хонишон-зуутан Бадинэй [illegible] Д. Ч. Бандаевай [illegible] гын кубогууд бии болгогдоһон байна. Эдэ [illegible] хүртэһэн хоёр залуу түрүүшүүл тухай мүнөө [illegible] хөөрэхэ хүсэлэнтэйбди.

НАЙДАМТАЙ ХАЛ[illegible]

ГУРБАН МЯНГАТАНАЙ КЛУБАЙ ГЭШҮҮН

...Людмила бүри һаяхан баруулгадһан хрусталяар хэгдэһэн, хундахэн кубогые хоёр гараараа шангаар барин, [illegible] тон элихэнээр һанадхина. Энэ залуухан басаган иимэ үндэр дүн түйлахаб гэжэ хэзээшье эхиндэ һанаагүй бшуу. Халюутын совхозой Красноярова һүнэй фермын хүдэлмэрэ Людмила Надточеева үнгэрһэн жэлэй дүнгөөр республикынхаа гурбан мянгатанай клубай гэшүүн болоһон байна. [illegible] гэрһэн кварталай туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 693 килограмм һү haahандаа, иимэ үндэр шагналда хүртэһэн байна. Мүнөө Л. Надточеева энэ үндэр шагналаа республикынгаа, мүн районойнгоо суута һаалишан Любовь Николаевна Седыхэй гарһаань сэхэ абаба бшуу.

— Һаагдаһан һүнэй килограммай сэнгыень юутэйшье жэшэхээр бэшэ. Илангаяа үбэлэй һарануудта нэгэ грамм һүнэй түлөө тэмсэхэ гээшэ бэлэн бэшэ, — гэжэ Л. Н. Седых хэлэнэ. — Людмила ямаршье сагта түйлаһан амжалтаяа улам саашадань арьбадхажа ябадаг басаган. Юрэдөөл, манай халаан найдамтай гарта. Илангаяа мүнөө үедэ, КПСС-эй XXVII съездын һүүлээр хүнүүдэй нэрэ хүндэ, харюусалга тушаа ехэл хөөрэлдөөн болоно гээшэ. Би урдахи XXVI съездын делегат байгаа һэм. Мэнэ һаяхан үнгэрһэн коммунистнуудай хуралдаанай хүдэлмэритэйнь ходо танилсажа, суугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хөөрэдэг, ойлгуулдаг байгааб. Съезд дээрэ заагдаһан хүдөө ажахы эрхилэлгэдэ ушардаг дутуу дунданануудые залуушуул усадхалсаха болоно. Энээн тушаа ороной Экономическа ба социальна, хүгжэлтын гол шэглэлнүүд соо тон тодорхойгоор хэлэгдэнхэй. Саг ерэхэл даа. Удангүй Людмила Надточеевahaa жэшээ абадаг болохобди.

Залуу басаганай ажалай саашанхи зам тухай тэрэ тон зүбөөр хэлээ гэжэ ойлгоноб. Мүнөө Людмила үбэлжэлгын эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө [illegible]

[illegible] мянган килограмм [illegible] — Минии зорил[illegible] ойрын жэлдэ [illegible] болоно. Байгша оной [illegible] бүриһөө 3300 килогр[illegible] һааха гэһэн социалис уялга [illegible] гэжэ Л. Надточеева [illegible]

Людмила энэ жэл [illegible] Залуушуул аха нүү[illegible] аша туһаар амжалт[illegible] да батаар гаранхай[illegible]

ЭСЭГЫНГЭЭ НЭ[illegible]

Район дотороо [illegible] най нэрэ дахинаа [illegible] эхилэнхэй. Данзан [illegible] чэй наһанайнгаа [illegible] гарахадань, тэрэнэй [illegible] Содбо-Самбунь эсэг[illegible] жа байһан отарыень [illegible] Тээд иигэжэ һэлг[illegible] лоһоной һүүлээршье [illegible] габшагай ажалай суу[illegible] хаагүй. Содбо-Самб[illegible] шынгээ жэлһээ эхил[illegible] най зэргэдэ гараһан [illegible] Залуу Бандаев эс[illegible] жууда хүдэлхэдөө [illegible] юумэндэ һураа юм. өөһэдынгөө хүсөөр [illegible] эхэ хонидто үбһэ т[illegible] бэлэдхэнэ. Бригада [illegible] 1200 центнер хүрэ[illegible] нөөсэлдэг. Мүнөө [illegible] хонишон отарынгаа [illegible] хониноо тэды шэнэ[illegible] абажа түлжүүлхын т[illegible] дожо ябана.

— Хониднай хурь[illegible] рэнтэбэ. Абаһан [illegible] өөдэргэн. Юрэдөөл, [illegible] дэ дахинаа зуутанай [illegible] гаража, эсэгынгээ н[illegible] лэгдэһэн дамжуулгы[illegible] өөһэдтөө үлөөхыө хү[illegible] сэнэбди,— гэжэ Сод[illegible] хэлэнэ.

Хонидойнь байр[illegible] ябажа харахада бү[illegible] ниинь хуу гурим со[illegible] соонь дулаан, хуурай[illegible] Хорёод гаран наһа[illegible] хонишоной дүй дү[illegible] танилсахаяа, иишэ о[illegible] нүүд ерэдэг болонхо[illegible]

Г. БА[illegible]

Партиин обкомой дэргэдэхи партийно-совет хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлгын курсада һурахаяа ерэһэн Буряадаймнай автономито республикын колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнарай 68 хүнһөө бүридэһэн нэгэ бүлэг Хориин районой Үдын совхозой парткомой хүдэлмэритэй танилсаад бусаба.

АЖАБАЙДАЛТАЙ ХОЛБООТОЙГООР

— Партиин XXVII съездын һүүлээр суглараһан республикын колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнар энэ удаа Хориин районой Үдын совхозой партийна организациин ажал ябуулгатай танилсажа, түрүү дүй дүршэлыень халан абаха хүсэлэнтэй. Энэ семинар КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагай үүсхэлээр үнгэргэгдэжэ байна,— гэжэ мэргэжэл дээшэлүүлгын курсануудые даагша О. Е. Занданов суглараагшадай урда оролто үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. — Иимэ гуримтай семинар Кабанскын шубуунай фабрикын партийна организациин дэргэдэ мүн үнгэргэгдэхэ юм.

Удаань совхозой директор Ц. Ж. Ширабдоржиев дэлгэрэнгы үгэ хэлэбэ.

— Манай совхоз 1977 оной март һарын 20-до бии болгогдоо һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо юһэн жэл үнгэрбэ. Ажахымнай гол баялиг болохо газар дайдань 30 мянган гектар болодог, Тэрэнэй 8,4 мянган гектарынь тариалан, 2 мянганиинь сабшалан. Бэшэниинь малай бэлшээри, ой модон, шугы бургааһан гэхэшэлэн,— гэжэ нүхэр Ширабдоржиев хэлээ.

Ажахын үйлэдбэриин алибаа һалбаринуудта 530 шахуу хүн ажаллана. Тэдэнэй 153-ниинь эхэнэрнүүд, Совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй 180 шахуу хүнүүдынь 30 наһа гүйсөөгүйшүүл болоно.

Тус ажахын гол һалбаринь хадаа, хони, мал үсхэбэрилгэ юм. Совхозой абадаг ашаг олзын 70 гаран процентнь имагтал хонин ажалһаа абтана.

Мүнөө хонидойнь тоо 24 800 гаран болоод ябана. 12,3 мянга гараниинь эхэ хонид. Мүнөө үедэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө 90 хурьган абтаад, гарза багатайгаар түлжүүлэгдэжэ байнхай. Энэ совхоз элдэб түхэлэй 90 гаран тракортай, 50 шахуу автомашинатай.

Мяха, һү, орооһо гүрэндэ тушаалгаар арбан нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй даабаринууд амжалтатайгаар дүүргэгдээ бэлэй. Зүгөөр «сагаан алта» суглуулха түсэбынь 1,6 процент лэ дутуу, дүүргэгдэнгүй үлэшөө һэн.

Ажахын һү һаалиин хоёр фермын коллективүүд яһала һайнаар хүдэлнэ. 1985 оной туршада дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һүн һаагдаа һэн. Харин арбан хоёрдохи түсэбтэ табан жэлэй эсэс болотор совхозоороо гурбан мянганда хүргэхэ гэһэн зорилго табигданхай. Малай үүлтэр һайжаруулха, тэжээлэй бата бэхи үндэһэ һуури байгуулха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдахаар хараалагдана.

Газар элдүүрилгын технологиие үндэһөөрнь һайжаруулха, нютагай байдалда таарама зональна системэдэ шэлжэн ороход, ямаршье жэлдэ найдамтай ургаса хуряаха харюусалгатай зорилго табигдана. Энэ шухала хэрэгтэ ажахын агрономическа албан хамаг хүсэеэ зорюулна.

Нүхэр Ширабдоржиев элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ ажахын үйлэдбэридэ хамтын подряд нэбтэрүүлхэ асуудалда онсо анхарал хандуулагдана гэжэ тэмдэглээ. Энэ түрүү арга мал ажал дээрэ муу бэшээр нэбтэрүүлэгдэжэ, аша туһыень бодотоор хаража байнабди гэбэ.

Барилга дээрэ, автогаражай, машинно-тракторна мастерскойн коллективүүдтэ энэ шэнэ онол арга үшөө һулаар хэрэглэгдэнэ. Энэнь хадаа ажахын экономическа албанай хүдэлмэриин дутагдалтай байһые баримтална.

Совхозой парткомой секретарь **Д. Д. Дашидондоков** КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ ажахын коммунистнуудай оруулжа байһан хубита тухай, тэдэнэй дүүргэдэг үүргэ тухай һонирхолтойгоор хөөрэбэ.

Үзэл сурталай хүдэлмэриин талаар парткомой секретариин орлогшо, барилгашадай бригадир **Д. Г. Базаров**, профкомой түрүүлэгшэ **В. М. Машанов** гэгшэд үгэ хэлээ. Социалис мүрысөөнэй эмхидхэл, тэрэнэй ябасые хүтэлбэрилгын хүдэлмэриин дүй дүршэл айлшадай анхарал татамаар байгаа.

Совхозой Баруун-Хасууртайн отделениие эрхилэгшэ **М. Р. Дашицыренов**, отделениин партбюрогой секретарь **М. М. Семенов** гэгшэд семинарта хабаадагшадтай уулзажа, хүдэлмэри тухайгаа тобшо тодыгээр хөөрэбэ.

Семинарта хабаадагшад Үдын сельскэ Советэй харьяата тосхон һууринуудтахи соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай, һургуулинуудай, үхибүүдэй яслисадуудай хүдэлмэритэй мүн лэ танилсаа.

Холоһоо ерэһэн айлшад Баруун-Хасууртайн отделениин һү һаалиин фермын коллективэй хүдэлмэрилэгшэдтэй, партиин XXVII съездын делегат, ахалагша хонишон **Г. М. Бимбаевай** толгойлдог бригадын гэшүүдтэй уулзаа.

Семинарай хүдэлмэридэ КПСС-эй райкомой секретарь **С. Р. Очиров**, КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша **А. Д. Лебедев**, районой совхозуудай парткомуудай секретарьнар хабаадалсаһан байна.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

АЛЕКСАНДР УЛЬЯНОВАЙ ТҮРЭҺЭН ҮДЭРТЭ

УЛЬЯНОВСК. (ТАСС). Апрелиин 7-до Волго мүрэнэй эрье дээрэхи хотодо нээгдэһэн выставкэ Александр Ульяновай ажабайдалай ба дүлэтэ революционно ажал ябуулгын толотомо хуудаһануудта зорюулагдаһан байгаа. 170 гаран хоморой шухаг фото-зурагууд, архивай документнүүд, дурсалганууд, уран зохёолой шэнжэлгэнүүд, уран зурагууд стенднүүд дээрэ табигдаба.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институт, В. И. Ленинэй Түбэй музейн Ульяновскын филиал Октябриин революциин вождиин, Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигшын ахын түрэһөөр 120 жэлэй ойдо зорюулжа, энэ экспозици бэлдэһэн байна.

БУЛАГАЙ ХОНИШОД АМЖАЛТАТАЙ

Коммунист А. Г. Юстуровай даадаг отара Ноёхон нютагай гоё һайхан үзэсхэлэн газарнуудай нэгэн Булагта байрладаг юм. Эндэ малай бэлшээри һайн, уһа саһаар дуталдаа гэжэ байдаггүй. Алексей Гомбоевич хани нүхэр Дариматаяа хонин ажал дээрэ 12 жэлэй туршада хүдэлжэ ябана. Хэдэн жэлдэ түлгэдые харууһалаад, урзанда зуһаг хонидые даажа абаһан юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэдэнэр амжалтатайгаар хүдэлжэ байнхай. Мүнөө бригадын гэшүүдтэ хамта дээрээ 602 толгой эхэ хонид даалгагданхай. Хонишод байгша ондо зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абажа түлжүүлхэ гэһэн социалис уялга абанхай юм. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула тэдэнэр оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Тиин мүнөө үедэ 587 эхэ хонинһоо 602 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр түлжүүлжэ байнхай.

— Нүхэр Юстуровай даадаг бригадынхид колхоз соогоо эгээл түрүүлэн зуун эхэ хонин бүриһөө зуун хурьга абаба,— гэжэ XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо Б. А. Табутаров хөөрэнэ. — Энэ бригадынхид малай үбэлжэлгэдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар бэлдээ юм. Тиимэһээ амжалта түйлахань дамжаггүй. Алексей Гомбоевичнай ажалша хүн даа, эсэхэ сусаха гээшые мэдэхэгүй, зориһондоо хүрэжэ шададаг лэ хүн.

Булагай отарада хүрэжэ ерэхэдэ тэндэ ёһотойл бэрхэ малшад хүдэлнэ гэжэ абаһаар мэдэгдэнэ. Газаа досоонь ариг сэбэр. Хото хорёонь һайса заһабарилагданхай, малай тэжээлшье бии.

— Ажал хэрэгүүднай яһала урагшатай ябажа байна,— гэжэ Алексей Гомбоевич хөөрэнэ. — Мүнөө ехэ харюусалгатай хаһа хүрэжэ ерэнхэй. Абтаһан хурьгадаа гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын түлөө суг хүдэлжэ ябаһан нүхэдни яһала оролдосотойгоор ажаллана. Хонидой хурьгалха үедэ нэгэ бүлэгтэнь 60-аад хурьга баридагбди. Тиин хурьгаднай арбан бүлэг болон хубаагдаа. Нарай хурьгадта эртээнһээ үбһэ, холимол тэжээл модоной хөө, шэлбүүһэ табижа үгэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ тусхай «столово» эмхидхэнэ гээшэбди.

Ахалагша хонишон мал харууһалха талаар эрдэм мэдэсээ ходо дээшэлүүлхэ гэжэ оролдожо ябадаг. Байгша ондо тэрэ Буряадай хүдөө ажахын институдай зооинженернэ факультедые заочноор дүүргэхэ юм.

— Бидэ ажахын тоосооной гуримаар хүдэлдэгбди,— гэжэ Дарима Бадмажаповна хөөрэнэ. — Тиимэһээ бүхы гаргашануудаа наринаар тоолохо ушартай болонобди. Манда даалгагдаһан техникэ болоод бүхы хэрэгсэлнүүдтэ гамтайгаар хандаха, малай тэжээл арьбалжа үгэхэ гэжэ оролдодогбди.

Юстуровтантай суг хүдэлжэ ябаһан залуу хүбүүн Гэсэр Хэшэгтуевые хонишод магтана. Тэрэ Армида ошохоһоо уридшье энэ коллективтэ хүдэлжэ байһан юм. Албанһаа табигдаһаар лэ хонин ажалдаа оронхой. Гэсэрһээ ажал хэрэгүүдэрнь һонирхоходомнай, тэрэ иигэжэ харюусана:

— Манай колхоздо хонин ажал дээрэ хүдэлдэг залуушуул олон боложо байнхай. Нютагаймнай дунда һургуули дүүргэгшэд ажахыдаа үлэжэ, комсомол-залуушуулай хонишодой бригада эмхидхээд, амяраа отара даажа абаад хүдэлдэг заншалтай. Сагтаа хадаа бидэнэршье тиимэ отара даажа абаа бэлэйбди. Бултал малшадай үхибүүд һэн тула бэрхэшээлһээ сухарингүй хүдэлхэл гэжэ оролдодогбди. Манай хүршэ хоёр отарые нёдондо жэлдэ арбадахи класс дүүргэһэн хүбүүд, басагад харууһална. Тиин булта мүрысэн хүдэлнэбди.

Хонин ажал дээрэ залуушуулай олоороо хүдэлжэ байһаниинь һайшаалтай. Гэсэр Хэшэгтуев ажалаа һайнаар мэдэхэ, эрдэмээ дээшэлүүлхэ гэжэ оролдожо ябадаг хүбүүн. Тэрэ мүнөө Буряадай хүдөө ажахын институдта заочноор һурана.

— Бидэ партиин XX[illegible] дын материалнуудые гөөр шудалжа байнхай[illegible] хан үнгэргэгдэһэн [illegible] парткомой заседани[illegible] асуудалда онсо анх[illegible] дуулагдаа һэн. Тиин [illegible] комой гэшүүн һэн т[illegible] отарануудаараа яба[illegible] хэрэгүүдтэйнь танилс[illegible] тиин хараа шэглэлн[illegible] хөөрэлдөө үнгэргэд[illegible] жэ А. Г. Юстуров хэл[illegible] най коллектив энэ жэ[illegible] гадаа эхэһээнь һ[illegible] толгой бүхэнэйнь [illegible] дунда зэргээр 20 ки[illegible] да хүргэхэ зорилго[illegible] Тиихэдэ хонин бүхэнһ[illegible] лограмм нооһо хайш[illegible] гатайбди.

Булагай хонишод [illegible] ёрдохи табан жэлэй [illegible] жэлдэ хараалһан зо[illegible] даа сүм дүүргэхын т[illegible] хүсэ шадалаа элсүүл[illegible] жэ байнхай.

С. РИ[illegible]

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ[illegible] Д. Юстурова (зүүн [illegible] Хэшэгтуев.

Б. ГАДЬЯНОВ[illegible]

ҮРЭҺЭЕЭ ХОРДОЖО ЭХИЛЭЕЛ

МЭРГЭЖЭЛТЫН ЗҮБШЭЛ

Орооһо тарянай тогтууритай үндэр баян ургаса ургуулжа абаха гээшэ Эдеэ хоолой программые бэелүүлгын гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд соо заагданхай. Илангаяа газар тариалан эрхилэлгэдэ түрүү технологи үргэнөөр хэрэглэжэ, элдэб шалтагаанаар хүдөө ажахын бүхы продукциин гээлтэ хоролтодо ородог ушарые сүм усадхаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаха болоно.

Жэшээнь, орооһо тарянай болон бусад ургамалай һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ бэлдээд, тэрэнээ саг сооһь нара, һалхинда гаргаад, удаань химиин зүйлнүүдые хэрэглэн, элдэб үбшэнһөө һэргылэн сэбэрлээд тарихадаал найдамтай һайн ургасын үндэһэ һуури табигдадаг.

Тиимэһээ эгээл мүнөө тарилгын эхилхын урда тээ тарянай үрэһэ яажа зүбөөр хордохо тухай хэдэн ажаглалта хэхэ хүсэл түрэнэ.

Тарянай болон бусадшье ургамалнуудай үрэһэнэй ехээр буртихагүйн, тэрэниие элдэб үбшэнһөө һэргылхын, ургамалай үндэһэнэй газар соогоо үжэхэгүйн, хорхойн эдихэгүйн тула тэрэниие заатагүй хордоод тариха шухала гэжэ мэдээжэ ааб даа. Мүн хордогдоһон үрэһэн түргэнөөршье ургадаг байна.

Энэ онол аргын ашаг үрые һайн мэдэжэ байбашье, үрэһэ хордохо хэрэгтэ ёһын тэдыгээр, хайша хэрэгээр хандадаг баримта үшөөл бии. Шалгалтын-токсикологиин лабораториин шалгажа үзэһэнэй ёһоор харахада, нёдондо республикын зарим ажахынуудта үрэһэ хордохо технологи хазагайруулагдаһан байна. Илангаяа химическэ хоро нормоһоонь дан ехээр гү, али багаар гаргашалха ушар үзэгдэнэ, мүн бусадшье заабаринууд ёһоор сахигданагүй гэжэ элирүүлэгдээ.

Тусхайлбал, нёдондо хабарай тарилгын үедэ Загарайн районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Онохойн совхоздо, Зэдын районой Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо, Захааминай районой Харацайн совхоздо тарянайнгаа үрэһые хордоходоо, хорыень дан бага нормоор хэжэ, тэрэнээ үрэһэнтэй хүсэд худхангүй орхижорхёо. Агротехникын энэ заабариин хүсэд сахигдаагүй, үрэһэнэй мууса хордогдоһон дээрэһээнь тэдэ ажахынуудта тарянайнь ургасада головня болон бусад үбшэнэй бии болоһон ушар үзэгдөө.

Тэрэшэлэн Мухар-Шэбэрэй районой «Одон» совхоздо, Сэлэнгын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо, Тельманэй нэрэмжэтэ совхоздо хороёо дан ехэ нормоор хэжэ, үрэһээ хордоһон ушар үзэгдөө. Тэрээнһээнь боложо, үрэһэнэй ургаха хүсэн муудана, орооһон соо хорото бодос дан ехэ ороно.

Тиимэһээ үрэһэ хордохо бүхы нормо, заабари болон технологиие наринаар сахиха гээшэ тон шухала. Нэн түрүүн ямар ажахыда, ямар газарта тарянай ургасада, ямар үбшэн дэлгэрэнхэйб, ямар уларилтай үе байнаб гэжэ хараада абан, али нэгэ хоро шэлэжэ, тэрэнээ нарин заабариин ёһоор хордохо хэрэгтэй.

Тарянай үрэһые тарижа эхилхэһээ 14—15 хоног урид тэрэнээ амбаар, складһаа гаргажа, тусхай оньһон түхеэрэлгэдэ хэжэ, хороор хордохо ёһотой. Зарим ажахыда үрэһээ тарихаһаа 16—20 хоног уридшье хордоходо өөрэгүй. Харин тэрэниие тариха үдэрынь хордоһоной хэрэггүй.

Орооһоной үрэһые нойтон хороор угааха, хордохо болоо һаа, тэрэниие эртэ, тарихаһаа холо урид хэхэ шухала.

Гэхэтэй хамта зарим ажахынуудта үрэһэ хордохо машинанууд дуталдажа, энэ хүдэлмэриие унжагайруулдаг, мүн үрэһэн муугаар, дутуу хордогдодог. Тиимэ юумэнэй болохогүйн тула үрэһээ эртээнһээ хордожо захалбал таатай.

Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд үрэһэ хордохо хүдэлмэридэ эртээнһээ бэлдэхэ, хаана, ямар газарта үрэһэн хордогдохоб, эндэ хэды хүн хүдэлхэб гэжэ урид тодорхойлоод, тэндэ ажаллаха хүнүүдтэ тусхай заабари үгэхэ ёһотой болоно. Илангаяа хүнүүдтэ хороной аюулай хүргэгдэхэгүйнь тула һэргылэмжын заабариие нягтаар сахиха хэрэгтэй.

Һүүлэй жэлнүүдтэ тарянай үрэһэ хордохо шэнэ түхэлэй препарадууд манай эндэ бии болонхой. Тэрэнь орооһоной газаахи хальһые нимгэхэн плёнкоор хушажа, буритаха, үжэхэ гэхэ мэтэ үбшэнһөө хамгаална. Энэ жэлдэ республикын ажахынуудта «Уныш-Т» түхэлэй хорон горитой абтанхай. Тэрэ хороор шэниисын, кукурузын, гэршүүхын үрэһэ хордохо ёһотой. Тиихэдээ үрэһэнэй тонно бүхэндэ 4—5 килограмм, горохой — 6—8 килограмм хоро сүршэхэ, худхаха хэрэгтэй.

Зарим паста болгогдоһон хорые уһанда худхажа шэнгэрүүлээд, тусхай машинаар үрэһээ угааха, норгохо ушартай. Үрэһые тарихаһаа 5—6 һара гү, али хахад һара урид тиимэ шэнгэн хороор хордоходо таатай. Юуб гэхэдэ, тэрэ хороной хүсэн удаан саг соо буурадаггүй байна.

Үрэһэ хордохо хүдэлмэри тусхай харюусалгатай хүнэй хиналта доро үнгэргэгдэхэ ёһотой. Эндэ хүдэлһэн хүнүүд тусхай хубсаһатай, нюур, нюдэ, амаяа халхалха юумэтэй, ажалайнгаа үедэ һэргылэмжын заабариие жэншэдгүй сахидаг байха болоно. Хорлогдоһон үрэһэн баһал складта наринаар хадагалагдажа, гарилгын эхилхэдэ бригада, звенонуудта үгтэхэ байна.

Мүнөө ажахынуудта хабарай тарилгын хүдэлмэриин улам бүри дүтэлжэ, байхада орооһо тарянай болон бусад ургамалнуудай үрэһые эртээнһээ һайнаар хордожо, шанаржуулжа эхилхэ гээшэ тон шухала.

Е. ХАМНАЕВА,
ургамал хамгаалха республикын станциин шалгалтын-токсикологиин лабораториие даагша.

Тимлюйн цементын заводто долгитоһон шифер бүтээн гаргаха шэнэ технологическа лини хабсаргагдажа дүүргэгдэбэ. Үйлэдбэриие техническэ талаарнь шэнээр зэбсэгжүүлхэ үедэ энэ линиин хүдэлгэгдэхэдэ, заводой цехүүд һэльбэн шэнэлэгдэнгүй, үнөөхил хэмжээнэй продукци

ШЭНЭ ТҮХЕЭРЭЛГЭ ТОДХОГДОНО

үйлэдбэрилдэг байхаар хараалагдана.

Мүнөө үедэ долгитоһон шифер бүтээн гаргадаг зургаан технологическа лини хүдэлгэгдэнэ.

Байгша оной түрүүшын хахад жэлдэ хүдэлгэгдэжэ байһан технологическа лининүүдэй нэгэниинь задалагдажа, тэрэнэй орондо Могилевско «Строймашина» гэжэ заводһоо асарагдаһан шэнэ лини тодхогдохо болобо. Ингэжэ хуушанайхида орходоо нэгэ хахад дахин ехэ продукци бүтээн гаргаха аргатай болохо юм.

Манай корр.

ЕРЭЭДҮЙН ТҮЛӨӨ ТЭМСЭНЭБДИ

Манай Новостройкын һү һаалиин фермын коллектив КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой XXVII съезд дээрэ хэһэн Политическэ элидхэлтэй, съездын материалнуудтай анхаралтайгаар танилсана. Ороной социально-экономическа хүгжэлтые хурдадхаха, совет зоной ажаһуудалые улам һайжаруулха хараа шэглэл, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахиха гэһэн партиимнай хүсэлэл оролдолго бүхы зүрхэ сэдьхэлыемнай ханаагаа. М. С. Горбачевой хэһэн элидхэл гайхамшагта ехэ удха шанартай. Фермынгээ коллективтэй хамта тэрэниие бүхы зүрхэ сэдьхэлээрээ һайшаажа, халуунаар дэмжэнэб.

Бэелүүлхэ зорилгонуудынай орёо ехэ. Ажалша хүн бүхэн өөрыгөө шүүмжэлэн хаража үзэхэ ёһотой, ажалша коллектив бүхэн арга боломжонуудаа бултыень хэрэглэн, бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллаха зэргэтэй.

Фермымнай коллектив үбэлжэлгэеэ эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Бидэ үнеэдэйнгээ һаамые улам дээшэлүүлхээр зоригжонхойбди.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Мухар-Шэбэрэй һү һаалиин фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр манай Новостройкын фермын коллектив илаһан юм. Манай һаалишад үнеэн бүхэнһөө 2660 килограмм һү һаажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй гүрэндэ һү тушааха даабариие болзорһоо урид, 116 процент дүүргээ һэн. Би үнгэрэгшэ жэлдэ фермынгээ түрүү һаалишадтай мүрысэн, үнеэн бүриһөө 2500 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялгаяа үлүүлэн, 3112 килограммда хүргөө һэм. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 2800 килограмм һү һааха гэһэн үндэр социалис уялга абажа, хаба шадалаараа оролдожо байнхайб.

Би хоёр үхибүүнэй эхэб. Үри хүүгэдэйнгээ жаргал[illegible] наар ажаһуухые хүсэ[illegible] бди. Ядерна дайнай [illegible] хай хожомой үеэ[illegible] мартажа, дуратай [illegible] жэ, түрэл газар дайд[illegible] һайхан болгон, амгал[illegible] ерээдүйдэ бидэнэй [illegible] ажаһуухын түлөө [illegible] үнэн сэхэ хүнүүд [illegible] нэгэдэжэ, хамта [illegible] тойбди.

Н. [illegible]
Мухар-Шэбэрэй [illegible] «Искра» [illegible] Новостройкын [illegible]

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ЭХЭ ОРОНДОО ДУРАТАЙГААР...

промхозой цехүүдэй улаан булангуудта уулзалгануудые эмхидхэнэбди. Карл Марксын, мүн XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта ошожо, һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, хонишодто номуудые тараанабди. Номуудай тусхай харалганууды библиотекарьнууд эмхидхэдэг байна. Баталагдаһан графигай ёһоор комплексно хангалгын хүдэлмэри ябуулагдадаг юм.

Тус леспромхозой цехүүдэй нүүдэл библиотекэнүүдтэ мүн лэ ном дамжуулнабди. Мэдээсэлэй болон методическа хүдэлмэри эмхидхэдэг түб һэн тула элдэб наһанай хүнүүдые, мэргэжэлтэдые ханганабди.

Соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэридэ библиотекэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Зүжэг болгожо найруулагдаһан һайндэр, үдэшэ гү, али аман үгын журнал библиотекын шэнжэлэлгүйгөөр, тусхай выставкэгүйгөөр үнгэргэгдэдэггүй гэхэдэ болохо.

Ажалшадай үзэл сурталай-политическэ болон хүмүүжүүлгын талаар эрилтые гүйсэд хангаха арга боломжонуудые библиотекэ олгоно. Спортсмендэ ба тэрэниие дэмжэгшэдтэ, уран һайханай хүтэлбэрилэгшэдтэ болон самодеятельностьда хабаадагшадта хэрэгтэй литература олоожо үгэнэбди. Соёлой-спортивна комплекс тухай мэдээсэлнүүдые тараанабди. Шэнэ, мүн тусхай номуудай абтаһан тухай уншагшадтаа саг үргэлжэ дуулгажа байдагбди. Олон ондоо эмхинүүдтэй суг хүдэлхэдөө, библиотекарьнууд түсэбүүдые, сценаринуудые найруулан зохёохо талаар ехэ туһа хүргэнэ. Илангаяа «Кинодо дуратайшуулай», «Ракурс» гэһэн хүүгэдэй клубуудта режиссернууд, артистнууд, совет болон хариин гүрэнүүдэй бүтээлнүүд тухай номуудые суглуулжа үгэнэбди.

Нэрлэбэл, 1-дэхи дунда һургуулиин «Хизаар ороноо шэнжэлэгшэ», «Орбита» гэһэн, мүн 2-дохи һургуулиин «Глобус» гэһэн хани барисаанай, «Эдир журналистнуудай» клубуудтай хамта «Эсэгэ ороной үнэн сэхэ хүбүүд» (декабристнуудта зорюулагдаһан) гэһэн литературна үдэшэ үнгэргэгдөө. Тиихэдэ Пионернүүдэй байшангай «Поиск» клубай эдиршүүлтэй олоной хабаадалгатай хэмжээ ябуулганууд мүн лэ эмхидхэгдээ.

Соёлой арадай университетэдэй «Эстетикэ», «Элүүр энхэ» гэһэн факультедүүдэй хүдэлмэридэ туһа хүргэжэ, хэрэгтэй номуудаар тэдэниие хангана-бди. «Знание» бүлгэмэй лекторидо (соёлой байшангай дэргэдэ) мүн лэ литературын талаар туһаламжа үзүүлнэбди. Уншагшадай конференцинүүд, уулзалгын үдэшэнүүд манай хүдэлмэридэ заншалта болонхой. Һонин намтартай хүнүүдтэй, ажалай болон дайнай ветерануудтай, үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, Буряад ороной уран зохёолшодтой болон поэдүүдтэй үнгэргэгдэһэн уулзалганууд олондо һайшаагдаа. Илангаяа Агуухэ Илалтын 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан хэмжээ ябуулганнуудта нииттэ болон бусад эмхи зургаанууд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Соёлой-спортивна комплексын харьяата эмхи зургаануудай үнгэргэһэн хэмжээ ябуулганууд олон. Жэшээнь, «Баатаршалга тухай» аман журналые эмхидхэхэдэмнай, леспромхозой ВЛКСМ-эй комитедэй, библиотекын, дунда һургуулиин, искусствын һургуулиин түлөөлэгшэд хабаадаа. Дайнай болон патриотическа номуудай долоон хоног соо эмхидхэгдэһэн үдэшэнүүдтэ хүнүүд олоороо ерээ. Иигэжэ олон эмхи зургаанууд, нэрлэбэл музейн, соёлой байшангай, Пионернүүдэй байшангай, искусствын һургуулиин хабаадалгатай хэмжээ ябуулганууд һонирхолтой удхаараа, һайн шанартай байһаараа илгарна гэжэ тэмдэглэхээр. Хэдэн жэлэй туршада хоорондоо холбоотойгоор хүдэлжэ байһан тухай тусхай түсэб КСК-гай эмхи зургаанууд баталаа. Хүн зоной сүлөөтэй сагые зүбөөр эмхидхэхэ, архи уугшадтай тэмсэхэ, ажалшадта амарха зохид эрхэ байдал тогтоохо талаар уг зорилгонууд энэ түсэб соо хараалагданхай. КПСС-эй XXVII съездын материалнуудые олоной дунда нэбтэрүүлхээр табигдаһан зорилгонуудые гүйсэд һайнаар бэелүүлхэ, соёлой-спортивна комплексын хүдэлмэриие улам эдэбхижүүлхэ гээшэ манай харюусалгата уялга мүн. Тиимэһээ саашадаашье һонирхолтой, шэчэ онол арганууды хүдэлмэридөө хэрэглэхэ, гүнзэгы удхатай хэмжээ ябуулгануудые үнгэргэхэ ёһотой болонобди.

Э. СПИРИНА,
Загарайн районой Новоильинскын библиотекые даагша.

АЖАЛ ДУУН ХОЁРОЙ БАТА НҮХЭСЭЛ

һүүлэй үедэ манай районд мэдээжэ уран зураашад, зохёолшод, артистнар ерэжэ, ажалшадтай тон һонирхолтой уулзалгануудые үнгэргэнэ. Искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй хүдөөгэй ажалшадтай иигэжэ уулзахань хэндэньшье туһатай байдаг гээшэ ааб даа.

КПСС-эй XXVII съездын делегат, Ажалай Алдар Солын II—III шатын орденто суута хонишон Георгий Мархаевич Бимбаевтай республикымнай оюун бэлигтэ дуушан, СССР-эй арадай артист Дугаржап Цыренович Дашиев һаяшаг уулзаад ошоо һэн. Съездын делегадтай хөөрэлдэхэ, зүбшэн хэлсэхэ юумэнэй бии байһаниинь ойлгосотой.

һүүлээрнь дуушан хонишондо, гэр бүлынхидтэнь, бригадын бүхы гэшүүдтэ эгээл һайхан дуунуудаа бэлэг болгон баряа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Г. М. Бимбаев, Д. Ц. Дашиев хоёр.

Э. ДАНСАРУНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АРАД ЗОНОЙ АША ТУҺАДА

ХАДАТА НЮТАГАЙ ЭЛҮҮРЖҮҮЛГЫН БАЙШАН

«Кармадон» гэжэ бүхэсоюзна санаторин олон дабхар байшан Хойто Осетиин хадата нютагай Генальдонско хабшал [illegible] баригдажа байна. Дайнай ба ажалай ветерануудай, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй энэ санаторидо түрүүлэн амаржана.

«Союзкурортпроект» гэжэ институдай проект табигшад ба автономито республикын баригшад энэ эхэ комплекс байгуулхадаа, бүхы юумэнь амаралгада таарулжа зохёоодоор хараһан. Унталгын корпус, үбшэнгүүдые [illegible] комплекс, поликлиника, ванна таһаг, столово, бассейн үшөө баригдажа байна.

Халуун аршаан, нарана[illegible] гэрэл туяа, хадын сэбэр агаар — эдэ бүгэдэ олон зоной дура татана. Кармадонско халуун аршаан манай орондо бии байһан бусад олон аршаанһаа ондоо байһаниинь мэдээжэ. Тус аршаан [illegible] шанар [illegible] жээрэ бусад аршаануудһаа шалгарна.

В. ШАНДЕВ,
ТАСС-ай корреспондент.
Орджоникидзе.

ПРОФСОЮЗАЙ ҮҮСХЭЛ

Узбекистанай Чирчик гэжэ үйлэдбэриин эхэ түбтэ машина бүтээдэг үйлэдбэриин ажалшадай түлөө эрдэмтэй медсанчасть бии болоогдоо юм. Түхеэрэлгэ абалгада, энэ медгорододые [illegible] фабрика, заводууд [illegible] гоо хубита зөөри оруулаһан. Эрдэм ухаанай үндэһөөр эбсэгжүүлэгдэһэн поликлиника ба [illegible] гын таһаг бии болгохонь [illegible] са предприятиин шадалаа багадаа [illegible] дэмэл медсанчасть баригдахай.

Мэргэжэлтэ һайн туһаламжа абахын түлөө гансал машина бүтээдэг үйлэдбэриин ажалшад бага сагаа гаргадаг болоо шэ, [illegible] городской поликлиникэдэ [illegible] ошоор үсөөроо бошуу.

В. ГЛАДИЛОВ,
ТАСС-ай корреспондент.
Чирчик,
Ташкентскэ область.

«НАЙДАМТАЙ ТЕЛЕФОН»

Алтайн трактор бүтээгшэдэй Рубцовск хотодо ажаһуугша бүхэн өөрынгөө шиидхэгдээгүй асуудалнуудые партийна, совет, ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн хэлсэжэ шадаха аргатай болоо. Энээнэй тула ямар бэ даа нэгэ тусхайта үдэртэ «Коммунис уряа» гэжэ газетын редакцида хонходоходонь, тэндэ нэгэ гү, али хэдэн хүтэлбэрилэгшэд хүлеэжэ байдаг, һүүлээрнь журналистнуудай бэлэдхэһэн тэрэ хөөрэлдөөнэй дүн газетын «Найдамтай телефон» гэһэн таһагта гаргагдана.

Городской Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо А. Мокроусов түрүүшын иимэ хөөрэлдөө городойхидтой хэбэ. Эндэ зүбшэгдэһэн асуудалнууд ехэ үргэн байгаа: барилга, городые болбосон түхэлтэй болголго, хэлхээ холбооной, транспортын, коммунальна байдалые һайжаруулга. Городой хүтэлбэрилэгшэдэй элдэб янзын ажалшадтай сэхэ хөөрэлдөөн хоёр талаһаа туһатай байжа, партийна, гүрэнэй ба ажахын зургаануудай хүдэлмэри ходоодоо зоной нюдэн дээрэ харагдажа байха болоно.

Е. ПАВЛОВ,
ТАСС-ай корреспондент.
Рубцовск,
Алтайн хизаар.

ҮРЭ ЕХЭТЭ АЖАЛАЙ, ЭЛҮҮР ЭНХЭ БАЙДАЛАЙ ТҮЛӨӨ

ҮРГЭДХЭХЭ, ГҮНЗЭГЫРҮҮЛХЭ, НАРИЖУУЛХА

Ленинэй орденто Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой парткомой архидалга болон алкоголизмые зайсуулха талаар ябуулдаг хүдэлмэриин үрэ дүн тухай хөөрэхыень предприятиин парткомой секретарь Александр Яковлевич ПИЯДИНДА манай корреспондент хандаһан байгаа. Тэрэ хөөрөөень хуряамжалан бэшэһэн тэмдэглэлые доро толилнобди.

лон болюулагдаа. Тиихэдэ элдэб хэмжээ ябуулганууд архигүйгөөр үнгэргэгдэдэг болонхой. Алкоголизмда эсэргүү ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана, милициин албанай, захиргаанай органуудай ажал ябуулга шэнэ эрилтэдэ харюусамаар эмхидхэгдэнэ, харюусалгыень шангадхаһан байна.

Тэдэ хубилалтануудтай зэргэ ажалшадай ажалһаа сүлөө, амаралтын сагые ажабайдалдань, бэеынь энхэ элүүртэ аша туһатайгаар эмхидхэхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд абтажа байнхай. Заводто шэнээр бодхоогдоһон залуушуулай хамтын байрануудай дэргэдэ «Современник» гэжэ соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха түб эмхидхэгдэжэ байна. Тэндэ литературно-хүгжэмэй «Олимп» гэжэ нэгэдэл, шатарай секци, библиотекэ хүдэлхэ, кинофильмнүүд харуулагдажа байха зэргэтэй.

Спортивна наада, һайндэр, олимпиада цехүүдэй, үйлэдбэриин һалбаринуудай коллективүүдтэ үнгэргэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана. Иимэ хэмжээ ябуулгада шадаал һаа олон хүнүүдые хабаадуулха зорилго табигдана. Үнгэрһэн жэлэй июнь һарада локомотив хабсаралгын цехэй коллективтэ үнгэргэгдэһэн спортивна һайндэр ёһотой жэшээ болоожо шадаа гэжэ тэмдэглэмээр. Тус цехэй хүдэлмэрилэгшэд энэ һайн хэрэг эмхидхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хам оролсоһон байха юм. Энэ һайндэртэ 150 гаран хүн хабаадаа һэн.

Заводто зуун хүнэй нэгэ доро амарха, бэеэ аргалуулха профилактори ашаглалгада оруулагдаба. Тиихэдэ заводой буудалгын тир шэнэлэн заһабарилагдаа. Мүнөө тамаралгын бассейн баригдажа байна. Саашадаа спортивна зал, хүгжэмэй һургуули бариха, амаралтын парк, соёлой байшан, стадионой таһалгануудые заһабарилха, үхибүүдэй клубуудые, спортивна болон агитационно талмайнуудые олон болгохо асуудал шиидхэгдэжэ байнхай. «Котокель» гэжэ амаралтын гэрэй хүдэлмэри һайжаруулагдаа. Тэрэшэлэн «Аршаан», «Горячинск» курортнуудай дэргэдэхи байрануудые һайжаруулха, болбосон байдалтай болгохо асуудалда анхарал хандуулагдана.

Хүн зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгые саашадань һайжаруулха хараатайгаар хушалтатай дэлгүүр баригдахань, магазинууд олон болгогдохо, почтово отделенидэ зохимо байра үгэхэ арга олдохонь. Мүнөө үедэ медицинскэ эмхинүүдэй, гэр байрын управленинүүдэй, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын албанай, энергосбытэй болон бусадай хүдэлмэриин сагые гуримшуулха, хүн зоной байдалда тааруугаар тогтоохо тухай эдэ зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөөн болоожо байна. Энэ талаар зохихо хэмжээн абтахань лаб гэжэ тэмдэглэмээр.

Заводой партийна комитедэй, хүтэлбэриин үүсхэлээр заводой проходнойгоор хүнүүдэй оролго гаралгые, мүн табельна бүридхэлые ходо шалгажа байдаг гурим тогтонижонхой. Гадна предприятиин хүдэлмэрилэгшэдэй ажаһуудаг Соцгород соогуур, магазинуудаар олониитын түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай рейд үнгэргэгдэжэ байдаг болонхой. Тиимэ хэмжээнэй абтажа эхилһэнһээ хойшо ниитын гуримда таарахагүй ябадал гаргаха, хулиганташа ушарнууд 1984 онойхитой сасуулхада, мүнөө үедэ гурба дахин үсөөрһэн зэргэтэй. Гэбэшье хүдэлмэридөө ямаршье шалтагаангүйгөөр ерэхэгүй, хожомдохо, зайгуултаха баримтанууд үзэгдэһөөр, урданайхида орходоо хоросогүй байдалтай. Иимэ дутагдалнууд илангаяа дизельнэ, вагон хабсаралгын, вагоно-кузовной, вагоноколесно, кузнечнэ, шэрэм шудхалгын, инструментальна цехүүдтэ үзэгдэһөөр. Энэ хадаа цехүүдэй начальнигууд болон мастернуудай хаһалгагүйгөөр энэ шухала хэрэгтэ хандадаг байһанай хойшолон гэжэ тэмдэглэмээр.

Захиргаанай комиссиин хүдэлмэри һүүлэй үедэ эли бодо эдэбхижээ. Архидаха дуратайшуултай, ажалай журам эбдэгшэдтэй шанга тэмсэл эрхилэгдэнэ. 1985 ондо, энэ жэлэй эхинһээ хойшо журам хазагайруулһан, гурим сахилгада зүрюу ябадал гаргаһан 380 гаран хүнүүдэй хэрэг комисси дээрэ харагдаһан байна. Тэдэнэй 216 хүндэ таби табин түхэригэй, элдэб ааша гаргаад, хоёрдохёо баригдаһан хоёр хүндэ зуун түхэригэй яла тохогдоһон байха юм. Нэгэ хэрэг нүхэдэй сүүдэй үзэмжэдэ хүргэгдөө һэн.

Һэргылэн сахилгын совет, архидалга болон алкоголизмтай тэмсэхэ талаар комисси, нүхэдэй сүүдүүд, арадай һайн дуранай дружина, наркологическа кабинет (тэрэнэй бүридхэлдэ 350 хүн абтанхай), һурган хүмүүжүүлэгшэдэй совет болон ниитын бусад эмхинүүд өөһэдынгөө ажал ябуулгые саашадань эдэбхижүүлһээр. Олоной эдэбхитэй хабаадалгатай ниитын эдэ эмхинүүд архидалга болон алкоголизмые зайсуулха талаар заводой захиргаанай, парткомой, профкомой, комсомолой комитедэй ябуулдаг хүдэлмэридэ ехэ туһа хүргэнэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Манай ажал ябуулгада олон тиражтай «Локомотив» газетын редакци, тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэд, штатнабэшэ корреспондентнүүд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. «Архидалга болон алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолой, СССР-эй ба РСФСР-эй Верховно Советүүдэй Президиумүүдэй Указуудай үндэһөөр абтаһан бүхы материалнуудые бэелүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые газетэдэ толилхо, радиогазетээр дамжуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдаһан, партийно-ажахын эдэбхитэдэй, хүтэлбэрилхы тушаалтадай болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд дээрэ энэ асуудал үргэнөөр нэгэнтэ бэшэ зүбшэгдэһэн байха юм.

Шалгалтын материалнууд шог ёгто хуудаһанууд дээрэ бэшэгдэжэ, заводой проходной соо үлгэгдэдэг, мүн киноленто дээрэ буулгагдаһан зурагууд үдэшэ болон үглөөгүүр проходной соо, Соцгородто үдэшэлэн харуулагдажа байдаг болонхой. Архидалга болон алкоголизмын хорото уршагые элирхэйлэн харуулһан 500 хэһэг плакат, 1000 хэһэг брошюра барлан хэблэгдэжэ, коллектив бүхэндэ хүртэхөөр тараагдаһан байна.

«Архидалга болон алкоголизмые зайсуулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые бэелүүлхэ талаар хүдэлмэри ябуулхадаа, заводой партийна организаци, КПСС-эй ЦК-гай тогтоолые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхын тула захиргаан болон партийна организаци али бүхы хэмжээнүүдые абаха эгээл шанга эрилтэ табина.

Ажалшадай ажаһуудал һайжаруулхын, амаралтынь сагые аша туһатайгаар эмхидхэдэг байхын тула соёл-гэгээрэлэй бүхы эмхи зургаануудай материально-техническэ үндэһэ һуурие бэхижүүлхэ гэһэн гол зорилгонуудые урдаа табинабди.

Гэбэшье заводой партийна организациин эмхидхэн ябуулдаг архидалга болон алкоголизмда эсэргүү хүдэлмэридэ дутагдалнууд, хангалтагүйгөөр шиидхэгдэжэ байһан асуудалнууд огто үгы гэжэ хэлэжэ яашье болохогүй. Саашадаа, бүтээхэ, шиидхэхэ зүйлнүүд олон. Энэ хэрэгэй хэр зэргээр шиидхэгдэжэ байһан тухай асуудал коллективүүдтэхи партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай суглаан дээрэ ходо зүбшэгдэжэ, хүдэлмэриин дүршэл мүлигдэн һайжаруулагдажа байха. Тиимэ эрилтэ табигдаха ёһотойшье.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.
бэшэжэ абаба.

Социалис орнуудаар

мын гол ёһонуудта, Коммунис партиин болон вьетнам арадай хэрэгтэ, үнэн сэхэ байхаар, аха үетэнэй ажалай ба дайшалхы алдарта ёһо заншалнуудай жэшээ дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлхын түлөө эдэбхитэй тэмсэл ябуулдаг.

ПХЕНЬЯН. Корейн Арадай-Демократическа Республикын хойто хубида шэнэ түмэр зам баригшад түрүүшын кварталай түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэжэ амжаа. 400 метрэй тоннель малтагдаа, зарим участогуудта рельснүүд табигдаа. Нүүрһэнэй, үнгэтэ металлнуудай болон энэ хадата хизаарай газар дайдада оршодог бусад ашагта малтамалнуудай уурхайнуудта шэнэ харгы хүргэхэ юм. Республикын баруун ба зүүн эрьенүүдэй түмэр харгынуудые холбохо арга тэрэ олгохо.

Байгаалиин эрхэ байдалай ба сагай уларилай орёо хүшэр байбашье һаань, барилга дээрэхи хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана. Ороной арадай ажахын эгээл томо объектын барилгые Корейн Социалис ажалша залуушуулай холбоон шефтээ абаа юм. Мүнөө жэлэй дүүрэтэр түмэр замай барилгые дүүргэхэ уялга залуушуул абанхай.

ПРАГА. Чехословакиин ороохо хадагалдаг газарнуудта гурилай хашагтай биологическа аргаар тэмсэнэ. Иимэ арга хэрэглэһэнэй һүүлээр хабартаа шалгажа үзэхэдэнь, ороохон гэмтээгүй, хорото шумуул хосорһон байшоо. Гурилай хашагтай тэмсэхэ талаар эндэхи эрдэмтэд ехэ хүсэ шадалаа гаргаһан байна. Гурилай хашагые түргөөр усадхаха аргатай «гладиатор» гэһэн хашаг тэдэнэр бии болгоо юм.

Нёдондо жэлһээ хойшо хорото шумуулнуудые шэнжэлхэ ба тэдэнэртэй биологическа аргаар тэмсэхэ лабораториин бааза дээрэ Вшеноридо «гладиатор» гэжэ хашаг хэмэл аргаар үсхэбэрилжэ, республикын ороохо тарижа ургуулдаг ажахынуудта эльгээжэ эхилһэн байна. Лабораторие даагша Злата Гайкова иимэ хашагуудтай сааһан пакедүүдые харуулна. Тэдэниие микроскопоор лэ хаража болохо юм.

Энээнэй урда тээ суглуулагдаһан ороохо таряанай таба шахуу процентнь гурилай хашагта эдюулэгдэжэ, хосордог байһан юм,— гэжэ З. Гайкова хөөрэнэ.— Мүнөө энээнтэй найдамтайгаар тэмсэхэ аргатай болообди. Чехословак эрдэмтэдэй шэнэ түйлалтань арадай ажахыда биологическа арга технологи амжалтатайгаар хэрэглэлгын үшөө нэгэ жэшээ болоно.

(ТАСС).

«БУРЯАД ҮНЭН» газетэдэ бэшэгдэһэнэй һүүлээр

«ХЭМЖЭЭНҮҮД АБТАХА ЁҺОТОЙ»

Иимэ гаршагтайгаар толилогдоһон статья 1985 оной декабриин 8-да гараа һэн. Түнхэнэй районой Хуурай-һубагай һү һаалиин фермэ дээрэ тэжээл бэлэдхэдэг цех хүдэлнэгүй, харин Таһархайн һүнэй комплекс дээрэ һү хүргэдэг түхеэрэлгэ эбдэрхэй гэжэ тэрэ статья соо шүүмжэлэл хэгдэһэн байна.

Түнхэнэй РАПО-гой мал ажахын таһагай начальник А. Д. Ангархаев иимэ удхатай харюу эльгээгээ:

«Мүнөө үедэ Хуурай-һубагай һү һаалиин фермын тэжээл бэлэдхэлгын цех хүдэлжэ, сүүдхэ соо үгтэхэ тэжээлые гүйсэд һайнаар бэлэдхэдэг болонхой».

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС • АПН

ЗУРГААН ҺАРААР ҺУНААХА ТУХАЙ ГУЙЛТА

НЬЮ-ЙОРК. Ливанда байдаг ООН-ой саг зуурын сэрэгүүдэй эрхэ түлөөлэлгын апрелиин 19-дэ дүүрэхэсэ байһан болзорые үшөө 6 һараар һунааха тухай гуйлтатай бэшэг Ливанһаа ООН-ой дэргэдэ саг үргэлжэ байдаг түлөөлэгшэ Рашид Фахури ООН-ой Генеральна секретарьта эльгээбэ. Шахардуу шанга байдалтай байһан Ливанай урда хубидахи байдалые гуримшуулан һайжаруулха талаар шэнэ, эрид шууд хүсэлэд оролдолгонуудые гаргаха шухала гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Эдэ бүгэдэнһөө уламжалан, тус районой байдал аюулгүй, тогтууритай һайн болохо зэргэтэй. Израилиин сэрэгэйхид Аюулгүйн Советэй энэ эрхэ түлөөлэлгые бэелүүлгэдэ һаад тойбо ушаруулжа, Ливанай урда хубидахи байдалые улам түгшүүрилтэй болгоно.

АЗИИН НЕДЕЛИ НЭЭГДЭБЭ

УЛААН-БААТАР. Ази түбиин недели эб найрамдалай түлөө Азиин арадуудай тэмсэлтэй һаналаа нэгэдэлгын олоной хабаадалгатай митинг МНР-эй ниислэл хотодо нээгдэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад — Улаан-Баатарай ажалша ба студентнэрэй коллективүүдэй, эб найрамдалай түлөө Азиин буддын шажанай санаартанай конференциин түлөөлэгшэд — бүгэдэ ниитын аюулгүй байдалые байгуулха, али бүхы ядерна туршалгануудые болюулха талаар шэглүүлэгдэһэн совет үүсхэлнүүдые шууд сэхээр дэмжэжэ байһан тухайдаа мэдүүлээ. Энэ хадаа буу зэбсэгүүдые бүгэдэ нииитээрээ бүрин хүсэдөөр хуряаха замда түрүүшын алхам болохо ёһотой. Энэ түбиин социалис оронуудта зүрюугээр шэглүүлэгдэһэн Вашингтон—Токио—Сеул гэдэг дайн жүрөөдэһэн бүлэглэлые байгуулха талаар США-гай бэелүүлжэ байдаг ябуулгануудые үгэ хэлэгшэд эрид буруушааба.

Энэ неделиин программын үндэһөөр өөһэдөө өөһэдыгөө тодорхойлхын түлөө Азиин арадуудай тэмсэлдэ зорюулагдаһан плакадай выставкэнүүд, баримтата ба уран һайханай фильмүүдэй фестиваль МНР-эй хотонуудта, аймагуудай түбүүдтэ үнгэргэгдэхэ, ороной ниитын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадай—эб найрамдалай, адли тэгшэ эрхын ба социальна дэбжэлтын түлөө эдэбхитэй тэмсэлшэдтэй ажалшадай болон студенческэ залуушуулай уулзалганууд болохо байна.

КОНФЕРЕНЦИ ДҮҮРЭБЭ

ГАВАНА. Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй ба хүгжэжэ байгаа оронуудай гэгээрэлэй болон соёлой министрнүүдэй хоёрдохи конференци түгэсхэлэй документ баталан абалгаар Гаванадахи Конгрессүүдэй ордон соо хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Таби гаран ороной ба уласхоорондын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэрээндэ хабаадаһан байгаа. Гэгээрэлэй болон соёлой талаар уласхоорондын харилсаа холбоон эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хэрэгтэ алба хэнэ гэжэ хуралдаанда хабаадагшад нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэбэ. Эб найрамдал, бэеэ даа-һан байдал, арадуудай национальна сүлөөрэлгэ хадаа тэдэнэй соёл болбосоролые хүгжөөлгын шухала эрхэ нүхэсэл болоно, тэдэнэр буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада эсэргүүгээр, дэлхэй дээрэ эб найрамдалые хангахын түлөө шууд сэхээр тэмсэнэ гэжэ тэдэнэр мэдүүлээ.

Олохон оронууд, соёл, гэгээрэлээ үргэнөөр хүгжөөхэ арга боломжогүй байһаар. Ушарынь гэхэдэ, мүнөө болотороо тэдэнэр колониальна ба шэнэ түхэлэй колониальна дарлалта мүлжэлгэ доро байна гэжэ конференциин түгэсхэлэй документ соо заагдана. Арһа яһанай, зүһэ шарайн илгаае баримталан газаашалха, дарлан мүлжэхэ ябадалые конференцидэ хабаадагшад дураа гутан буруушааба. Соёл болон гэгээрэлэй талаар Палестиины араб арадта, Намибиин ба Урда Африкын арадуудта туһа хүргэхэ гээшэ шухала удха шанартай гэжэ тэдэнэр тэмдэглээ.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй ба хүгжэжэ байгаа оронуудай түлөөлэгшэд ЮНЕСКО-е гүйсэд дэмжэжэ байһанаа мэдүүлбэ. Энэ уласхоорондын эмхидэ эсэргүүгээр шэглүүлэгдэһэн ябуулганууд ООН-ой бүхы эмхидэ сэхэ аюул тохёолдуулна гэжэ тэдэнэр онсолэн заагаа.

Э. ХОНЕККЕРОЙ ХЭЛЭҺЭН ҮГЭ

БЕРЛИН. Амгалан тайбан байдалые сахихаһаа, ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахаһаа хойшолуулашагүй шухала зорилго мүнөө хүн түрэлтэндэ байхагүй гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер Берлинэй түбтэ К. Марксын, Ф. Энгельсэй мемориалые нээлгэдэ зорюулагдаһан олон мянган хүнэй хабаадалгатай митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Зорилгонуудаа туйлахынь тула хүдэлмэришэн ангида амгалан тайбан байдалай хэрэгтэй байһыень революционно хүдэлмэришэн ангиин хүдэлөөнэй ба социализмын түүхэ элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэ хэлээ. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой найруулһан, КПСС-эй XXVII съезд дээрэ баталагдаһан бүхы түхэлэй ядерна буу зэбсэгһээ дэлхэйе сүлөөлхэ, уласхоорондын аюулгүй байдалай гурим тогтоохо тухай дурадхалнууд түүхэтэ удха шанартай байна. Тэдэ хүн түрэлтэндэ амгалан тайбан байдал хангаха арга олгохо бшуу. Эдэ дурадхалнууд хүн түрэлтэнэй хуби заяанай түлөө харюусалгаяа мэдэржэ байдаг бүхы арадуудай эб найрамдалта хүсэл эрмэлзэлдэ харюусана.

Научна социализмын үндэһэ һуури табигшадай сургаал һургаалнууд Германиин Демократическа Республикада бэелүүлэгдэжэ байна. Ажабайдалай элдэб асуудалнуудаар СЕПГ-гэй программые бэелүүлхын тула айхабтар ехэ хүдэлмэри хэхэ ёһотойбди. СЕПГ-гэй XI съездэ бэлэдхэлэй үедэ олон миллион ажалшадай эдэ уг зорилгонуудай бэелүүлэгдэхэ байһанда манай этигэл найдал улам бэхижэнэ гэжэ Э. Хонеккер хэлэнэ.

КОНКУРСДО ИЛАГШАД ТОДОРБО

ЛОНДОН. «Московские новости» газетын эмхидхэһэн «Таанад Советскэ Союзые мэдэхэ гүт?» гэһэн уласхоорондын конкурсдо илагшадай нэгэндэ дурасхаалта шагналнуудые барюулалга Лондондохи СССР-эй посольство соо болобо. Советүүдэй ороной ажабайдал болон амжалта туйлалтануудтухай эгээл ехэ юумэ мэдэхэ байһанаа харуулһан Гэмпшир графствын 60 наһатай инженер-электрик Дж. Дарби энэ шанда хүртөө. Тэрэ олон арбаад ороной түлөөлэгшэдэй хабаадаһан энэ заншалта мүрысөөнэй 85 лауреадай нэгэн.

Англиин хүн зон совет арадай ажабайдалаар, уласхоорондын оршон соо СССР-эй бэелүүлжэ байһан политикаар, эрдэм, соёлой талаар туйлагдаһан амжалтануудаар ехэтэ һонирхоно гэжэ Дж. Дарби ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглэбэ. Зүгөөр олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүд олохон ушарта совет бодото байдалые худал хуурмагаар харуулхые оролдодог байна. СССР-тэ нэгэл дахин ошоходоо, энээнэй хуурмаг байһые ойлгохоор,

КАТЯ ЛЫЧЕВА: ЭНЕЭДЭ НААДАН, ХАНИ БАРИСААН, ЭБ НАЙРАМДАЛ

Энэ ушар хадаа хонгорхон абари зантай үхибүүнэй үгөөр бодото байдалые элирхэйлэн харуулһан ушар болоһон байгаа. Совет болон гадаадын журналистнуудта зорюулжа, Катя Лычева пресс-конференци үнгэргэбэ. Саманта Смидэй нэрэмжэтэ шангай лауреат Катя Лычева США соогуур аяншалжа ябаһанаа һаяхан бусажа ерээ.

Москвагай арбан нэгэтэй һурагша басагантай уулзалгын болоһон Эб найрамдалай совет комитедэй зал соо хүн зон олоороо сугларжа, һуухаһаа һуури олдобогүй. Ушарынь гэхэдэ, энэмнай онсо өөрсэ шэнжэтэй үйлэ хэрэг болоно: политик гү, али ниитын ажал ябуулагша бэшэ, харин үхибүүн эб найрамдалта хэрэгэйнгээ үүргэ, уялга тухай хөөрэһэн байгаа.

— Советскэ Союзай бүхы үхибүүдэй үмэнэһөө, бүхы совет хүнүүдэй зүрһөө үгэ хэлэжэ эрхэтэй эб найрамдалай элшэн сайд болоһоноо ойлгоно ябааб. Энэ бүхы үе соо тэдэнэй дэмжэлгэ бэе дээрээ мэдэрһэн байнаб,— гэжэ Катя хэлэбэ.

Иимэ туһаламжа, дэмжэлгэ тон хэрэгтэй байгаа гэжэ эдир һурагшатай хамта США ошоһон Эб найрамдалай совет комитедэй харюусалгата секретарь А. Федосова онсолон тэмдэглэбэ. СССР-эй айлшадые Американ [illegible] амаршалан угтаагүй байһан ойлгосотой. Делегациин зорюулагдаһан [illegible] дыешье толилһон байгаа. Айлшадые сахин хамгаалхын тула ээзд полициин шанга харуул табиба.

Катя:

— Минии ошоһон ушарай ямар муу юумэ тохёолдуулжа болохо байһые ойлгоногүйб! Юрэдөө, тэдэнэр амгалан тайбан байдал, хани барисаа хүсэнэгүй гээшэ гү?

Эгээлэ юрын америкэнүүдэй дундаһаа олонхинь амгалан тайбан байдал хэрэгтэй байһаниие басагахана элирхэйлээ. [illegible] хараһан ушарынь баяр түрүүлнэ. [illegible]

— Минии [illegible]

Тэрэ гарнуудаа хоёр тээшэнь дэлгэжэ, бултанда һарбайлгана харуулба.

Үдэшэндөө американ бүлэнэртэ айлшалхадань, Катиие хараха, тэрээнтэй уулзаха дуратайшуул олон байдаг һэн гэжэ пресс-конференцидэ хабаадагшад саашадаа мэдэжэ абаба. Иимэ үдэшэ тухай нютагай газетэ эртээнһээ соносхогдоод байгаа гэхэ. Энэ уулзалгада хабаадаха зорилготой түс бүхы түрэл түтимүүдэ, хүршэнэрэнь зорюута ерэлдэбэ, танигдаагүйшье хүнүүд үүдэ тоншожо байдаг һэн. Москвада ерэһэн һурагша басагантай уулзалгые бултадаа хүсэдэг бэлэй. Юрэдөө, гадаадын совет хүн жэгтэй һонин шэнгэр үзэгдэнэ. Угайхадаа, тон эдир багахан. Бүхы үхибүүдтэл адли, энэрэл наадаха, гүйхэ хараха дуратай үхибүүн ха юм. Американ үетэн сасуутантаа уулзахадаа, Катя иимэл аяг ашатайхан үхибүүн байгаа харуулба.

— Тэндэ «Роки IV» гэжэ фильм харааб. Эндэ совет хүн ямар бэ даа хэрзэгы дошхон ан арьяатан шэнгеэр харуулагдаһан байна,— гэжэ Катя хөөрөөгөө үргэлжэлүүлбэ.— һүүлээрнь гомдоһондоо бархираа һэм. Юуб гэхэдэ, энэмнай тон худал хуурмаг юумэн лэ! Бидэ тиимэ бэшэбди! — гэжэ тус фильмэ харахадаа, ямар мэдэрэлдэ абтаһан тухай ЮПИ агентствын корреспондентын асуудалда харюусахадаа тэмдэглэбэ.

«Мүнөө болотороо Советскэ Союзые харата абуулгануудай үүдэхэгдэлээр газар гэжэ тоолодог байгааб,— гэжэ нэгэ хүбүүн намда хэлээ һэн.— Харин мүнөө шамайе харахадаа, һанал бодолни тэд хубилаа.

Айлшалан ошожо ерэһэн тухай эгээл мартагдашагүй ямар дурасхаал үлдөөб гэжэ Катиһаа асуухадамнай, тэрэ удаан бодожомолжо, байнгүй иигэжэ хэлэбэ:

— Уулзаһан американ үхибүүдэй урихан миһэрэлые хэзээдэшье мартахагүйб.

В. БЕЗБРЕЖНЫЙ,
ТАСС-ай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Катя Лычева пресс-конференциин үедэ.
ТАСС-ай фотохронико.
Москва.

БАЯРНИ, ДУРАМНИ— «БАЙГАЛАЙ ДОЛГИНУУД»...

— Хорин табан жэлэй саана бэлэй. Тэрэ 1961 ондо түүхэтэ олон үйлэ хэрэгүүд болоһон юм. Тэдээн сооһоо эгээл гайхамшагынь — Юрий Гагаринай замбуулин руу ниидэлгэ ааб даа.

...Харин Буряадай гүрэнэй Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда «Байгалай долгинууд» гэһэн ансамбль мүндэлөө һэн.

Гүн удхатай эдэ үгэнүүдые түүхын, хэлэ, бэшэгэй факультедэй студентнэр уран һайханай суута тус коллективэй мүндэлһөөр 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа, багшанарай институдай шэнэ корпусой актова зал соо болоһон баярай үдэшын үедэ түрэл ансамблиингаа дуушад, хатаршадта хандан хэлээ юм.

Ирагуу һайхан буряад аялга зэдэлжэ, Байгалай долгидтол номин тунгалаг үнгэтэй тэрлигүүдые үмдэһэн сэбэр басагад намхас-намхас гэшхэлһээр сценэ дээрэ гаража ерэбэ. Хойноһоонь гэнтэ бии болошоһон улаан-улаан дэгэлтэй хүдэр шамбай хүбүүд омог дорюунаар алхамаа татана.

Зал дүүрэсэ суглараһан ансамблиин хамаатан, габьяатан, оюутан, багшанар тэдэниие нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Иимэ уулзалганууд «Байгалай долгинуудай» түүхэдэ олон байгаа юм. Сэлэнгын эрьеһээ Скандинави хүрэтэр задарюун аялгынь зэдэлһэниие мэдэнэбди. Теэд энэ тойронхи Буряадайнгаашье уудамаар аяншалһаниие тоолоо һаа, барашагүй.

Уулзалга бүхэн һайндэр мэтээр артистнарташье, харагшадташье үзэгдэхэ. Бүри эдирхэн ябахадаа, һая байгуулагдаһан [illegible] ансамблиин концертые үльгэр мэтээр хараһанаа һанаг-

[illegible] баярай энэ үдэшэдэ үндэһэ һуури табиһан тэрэ үеынхид —Ким Уланов, Даши-Доржо Базаров болон бусад, айлшад боложо ерэһэн байгаа.

...Хоёрдохи уулзалгамни 1969 ондо болоо юм. Студентнэрэй нэрэ зэргэ манда олгоһон үдэшэдэмнай оперо болон баледэй солистнууд һаял болоһон залуу дуушад Леонард Шоболов Дугаржап Дашиев хоёр ерэжэ, дуугаа зорюулаа бэлэй. Эдэнэр хоюулаа урдань «Байгалай долгинуудай» гэшүүд ябаһан байгаа.

Тэдэнэй һүүлээр ансамблиин концерт боложо, сэдьхэлыемни хүмэрюулжэ хаяа бэлэй. Н. С. Мункина түрүүтэй хоор, солистнууд Болод Бороев (тэрэ үедэ Владимир гэжэ нэрлүүлдэг һэн), Валерий Покровский, Зинаида Пестонова, хатаршад Даба Мунхоев, Бата Баяртуев, Василий Баинов, Янжил-Һама Лудупова, Дуся Янгутова, Володя Цырендоржиев, Света Бадмаева, Цыден Оборов, Света Очирова болон бусад баясуулжа, саашанхи болбосоролойм алтан үрэһэ тариһан байна. Үнэхөөрөөл үндэһэн буряад маягтай хатар, дуунуудые абьяастай халуунаар гүйсэдхэхэдэнь, хэды һайхан гээшэ һэм.

Ойн баярай үдэшэ дээрэ ансамблиин зохёохы зам тухай багшанарай институдай доцент С. Ш. Чагдуров хөөрэбэ. Энэ хүмнай ансамблиин 1967 ондо хоёрдохиёо мүндэлһэн ушарые түхөөһэн хүн болоно. Залуугай халуун охёор бусалжа байһан бидэнэй харгы дээрэ Сергей Шагжиевичай дайралдаагүй һаа, хэн болохо, хаагуур ошохыемнай лаб хэлэхэнь хэсүү.

Уран һайхан гэхэдэ, ухаа алдажа байдаг хэлэ, бэшэгэй факультедэй декан С. Ш. Чагдуров эрид хатуу гартай, эмхидхэхы шадабаритай һэн. Мүнөөшье тэрэ зангаараа. Тиимэ байгаагүй һаань, «Байгалай долгинууд» эршэеэ абахагүй байгаа.

Уран бүтээл шэлэһэн хүнэй харгын сэсэгүүдээр сүм шэмэглээтэй байдаг бэшэ. Бидэнэйхишье тиимэ һэн. Гурбан «паарын» һүүлээр хүлөө арай шэрэхэтэй, үгытэй ябаһан аад, үшөө репетицидэ ошохо баатай болоходоо, балайшье баярладаггүй һэмди. Теэд деканай өөрөө үдэшэ бүри ерээд [illegible]алгажа, репетицидэмнай һуулсажа байхадань, ошоогүйдөө ахабши?! Тиихэдэнь хормейстер Надежда Санжимитыповна Лункина хоёр час соо хүл дээрэмнай зогсоогоод, ягаад маа ангайлгахые, амилхые, хоолойгоо ягаад гаргахые нюдэнэймнай эреэлшэтэр һургаха.

Хатаршаднай бүришье шанга, Буряадай АССР-эй габьяата артистнар, Сергей Будаевич Доржиевай, тэрэнэй наһанайнь хани Анна Борхоновна Тогоноевагай, гарта орошоһон байгаа. Репетициһээ уһан хулгана болошотороо хүлэршэнхэй, эсэһэндээ найганхайнууд ерэхэ.

Искусствын хүлһэн гашууншье һаа, ашаяа харюулдаг һэн. Лхасаран Линховоин, Лариса Сахьянова, бусад ехэшүүлтэй нэгэ концертдэ олон дахин хабаадахашье ушар тудаа. Зохёохы хэрэгтээ тэдэнээ хэды харюусалгатайгаар хандахые, [illegible]й урда гарахаяа бэлдэхые, залуу нүхэдөө дэмжэхые ха[illegible]да, ухаан ойндо хадуусатайшье байгаа. «Искусствын зон гээшэбди» гэжэ энеэдэнтэй холин һаахаралдахабди.

Тэрэ гэһээр «Байгалай долгинуудай» гаталһан замын ута, хүртэһэн шагнал, зэргэнүүдынь олон. «Арадай» гэһэн нэрэ зэргэеэ хэды дахин хамгаалаа. Буряадай комсомолой шангай лауреат болоһондонь бүхы үеын «долгинойхид» сэдьхэлээ долгисообди.

Энэшье удаа, 25 жэлэйнь ойтой дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар студентнэрэй дуу, хатарай «Байгалай долгинууд» гэжэ арадай ансамбль Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Гүрэнэй үндэр энэ шагналые КПСС-эй обкомой соёлой таһагые даагша, 1967—1971 онуудта ансамблиин эдэбхитэй гэшүүн ябаһан Л. Ч. Нимаева барюулаа. Ансамблиин хүгжэмэй хүтэлбэрилэгшэ А. Н. Андреев Буряадай АССР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө. Уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ С. Б. Доржиевта, костюмуудые, бусад хэрэгсэлнүүдые бэлдэгшэ А. Б. Тогоноевада, мүнөө үеын болон урданай бүлэг артистнарта элдэб шагналнууд барюулагдаа.

Гэбэшье, харагшадай сэдьхэл сооһоо мүндэлжэ гарадаг сэсэгтэл һайхан мэдэрэл эгээл үнэтэй шагналынь болоно.

Дунда үеын түлөөлэгшэ Д. Д. Дальбинова энээн тушаа иигэжэ хэлээ: «Байгалай долгинууд» уран бэлигээрээ хүнүүдэй ухаан бодолые уяруулжа бидэниие һургаа, зоноор налархай байжа, үгэеэ ойлголсохые һургаа, гоё һайханда, сэдьхэлэй баялигта, уужам тэнюун заншалда дурлуулаа. Ансамбльдамнай хэдэн олон бүлэнүүд мүндэлжэ, мүнөөшье жаргалтайгаар ажаһууна. Саашадаа багшаар хүдэлхэдэмнай, эндэһээ абажа гараһан һургаалнай али зэргэ туһатай байгаа гээшэб. Ансамблиин мүнөөнэйшье үеын хүбүүд, басагад байһан заншалыемнай дээрэ үргэн ябана гэжэ этигээбди».

Үдэшын түгэсхэлдэ хатарша, дууша оюутанай харуулһан «Хатар-наадан» гэһэн дуунай-хореографическа найруулга бүгэдэндэ һайшаагдаа. Аадартал эршэтэй альга ташалга, харагшадай гал бадарма нюдэнүүд уран бэлигэй ульһа шэдиие урданайхидаал гэршэлээ.

Эхэ мэтээр энхэргэн зөөлэнөөр, эсэгэ мэтээр эрид зориггойгоор бидэниие үргэжэ тэнжээһэн, жэгүүр далиемнай ургуулһан манай алтан уурхай — «Байгалай долгинууд» — арад зоноо баясуулха үүргэтэй үшөөл олон бэлигтэниие хүмүүжүүлжэ табиха гэжэ найданабди.

Н. БАДМАРИНЧИНОВ,
1969—1973 онуудай ансамблиин гэшүүн.

ХҮНГЭЛЭЛТЭНҮҮДЫЕ ХЭРЭГЛЭГТЫ

Гүрэнэй 1966 оной 3-процентнэ урьһаламжын эрьесын болзор байгша оной июлиин 1-дэ түгэсэхэнь. Тус урьһаламжын шүүбэринүүдэй һүүлшын 160-дахи тираж 1986 оной июниин 30-да үнгэргэгдэхэ юм. Гүрэнэй 1966 оной 3-процентнэ урьһаламжа 20 жэлэй болзортойгоор 1966 оной июлиин 1-дэ гаргагдаа һэн. Тэрэнэй облигацинууд 20 ба 10 түхэриг сэнтэйгээр гаргагдажа, хүн зондо худалдагдажа эхилһэн байна. СССР-эй Финансын министерствын ба СССР-эй Госбанкын заабаритай зохилдуулан, тус урьһаламжын облигацинууд 1982 оной январиин 1-һээ худалдагдахаяа болиһоншье һаа, нөөсэлэлгын кассануудта тэдэниие хүн зонһоо худалдан абалга үргэлжэлһөөр, мүн лэ урьһаламжын болзорой дүүрэтэр — 1986 оной июлиин 1 хүрэтэр — шүүбэриин нааданuудта хабаадаха эрхэтэй. 1982 оной январиин 1 болотор 8 миллион түхэригэй облигацинууд хүн зондо байгаа һаа, мүнөө 3 миллион түхэригэй облигацинууд тэдэндэ үлэнхэй.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1982 оной январиин 1-эй тогтоолой ёһоор Гүрэнэй 1982 оной шүүбэринүүдэй урьһаламжа 20 жэл болзортойгоор гаргагдаһан юм. Энэ урьһаламжын облигацинуудые хүн зондо дэлгэрүүлэн тараалга тэдэнэй һайн дураар, өөһэдынгөө мүнгөөр худалдан абалгын гуримаар зохёогдоһон байна. Тус урьһаламжа 50, 25 түхэригэй облигацинуудтай. Гүрэнэй 1966 оной 3-процентнэ урьһаламжын дүримдэл адляар 1982 оной облигацинуудтай хүн зондо жэлдээ 8 дахин үнгэргэгдэһэн тиражай дүнгүүдээр шүүбэринүүд түлэгдэдэг. Урьһаламжын шүүбэринүүдые элирүүлхэ тиражнууд февралиин 15-да, мартын 30-да, майн 15-да, июниин 30-да, августын 15-да, сентябриин 30-да, ноябриин 15-да, декабриин 30-да үнгэргэгдэдэг гээшэ. Урьһаламжын облигацинуудые худалдан тараалга, худалдан абалга ба тэрэнэй шүүбэринүүдые түлэлгэ нөөсэлэлгын кассануудта бэелүүлэгдэдэг.

«Правда», «Известия», «Труд», «Сельская жизнь» газетэнүүдтэ, тиражые үнгэргэһэн газарай республиканска (областной) газетэнүүдтэ ниитэлэгдэһэн официальна таблицануудай, мүн лэ СССР-эй Гострудсберкассануудай правлениин барладаг официальна таблицануудай үндэһөөр шүүбэринүүдые нөөсэлэлгын кассанууд түлэдэг гуримтай.

Урьһаламжын 20 жэлэй болзор соо бүхы облигацинуудай 32 процент шүүбэридэ хүртэдэг, үлэһэн 68 процентнь болзоройнгоо дүүрэхэдэ, гаршаг дээрэ заагдаһан үнэ сэнгээр һөөргэнь худалдан абтадаг.

50 түхэригэй облигацинуудта 10000, 5000, 2500, 1000, 500, 250, 100, 50 түхэригэй шүүбэринүүд урьһаламжаар тогтоогдонхой. Харин 25 түхэригэй облигацаар шүүбэриин хахадынь түлэгдэдэг.

10 мянган түхэриг шүүһэн хүн «Волга» түхэлэй гү, али иимэ классай хүнгэн автомобиль ээлжээгүйгөөр худалдан абаха эрхэтэй. 5 мянгые шүүһэн хүн нэгэ классаар доро түхэлэй автомобиль абажа болохо. Шүүбэридэ тудаһан, мүн шүүгээшьегүй облигацинууд 2004 оной январиин 1 хүрэтэр шүүбэриеэ абаха, мүн лэ гаршаг дээрэхи үнэ сэнгээр худалдан бусаагдаха ёһотой. Энэ болзорой дүүрэхэдэ, үгтөөгүй облигацинууд бүхы эрхээ алдажа, түлбэридэ хүртэхэгүй.

Гүрэнэй 1982 оной шүүбэриин урьһаламжын 50 түхэригэй облигацинуудые түрүүшын 15 хоногто 50 түхэриг 40 мүнгөөр, удаадахи 15 хоногто 50 түхэриг 70 мүнгөөр, һүүлшын 15 хоногто ээлжээтэ тиражай болотор 51 түхэригөөр нөөсэлэлгын кассанууд хүн зондо худалдадаг. 25 түхэригэй облигацинууд түрүүшын 15 хоногто 25 түхэриг 20 мүнгөөр, удаадахи 15 хоногто 25 түхэриг 35 мүнгөөр, һүүлшын 15 хоногто ээлжээтэ тиражай наадагдатар 25 түхэриг 50 мүнгөөр хүн зондо худалдагдадаг гуримтай. Ажаглалта: дурсагдаһан облигацинууд гаршаг дээрэхи үнэ сэнгээр хүн зонһоо худалдан абтадаг юм.

Гүрэнэй 1966 оной 3-процентнэ урьһаламжын облигацитай хүн зон байгша оной июниин 30-да наадагдаха шүүбэринүүдэй һүүлшын 160-дахи тиражай һүүлээр 1987 оной июлиин 1 болотор нөөсэлэлгын кассануудта ошожо, Гүрэнэй 1982 оной шүүбэриин урьһаламжын облигацинуудаар хуушан облигацинуудаа һэлгэхэ хүнгэлэгдэһэн эрхэтэй. Ямар эрхэтэйб гэбэл, курсовой үнэ сэнгые түлэхэгүй, урьһаламжын облигацинуудай олон янзын байгаа һаа, курсовой үнэ сэнгые түлэлсэнгүйгөөр 40 түхэриг хүрэтэр нэмэлтэ түлбэри оруулха эрхэ хүн зондо үгтэнэ. 1966 оной облигацитай хүн нэмэлтэ түлбэри оруулхаяа хэрбээ арсаа һаа, тэрэнэй тушаан үгэһэн, мүн шэнээр абаһан облигацинуудай үнэ сэнгэй илгаа мүнгөөрнь бусаагдаха.

Гүрэнэй 1966 оной урьһаламжын шүүһэн, мүн шүүгээгүйшье аад, гаршаг дээрэхи үнэ сэнгээрээ бусаагдаха ёһотой облигацинуудай 1988 оной июлиин 1 хүрэтэр түлбэри үгтэхэ ёһотой. Заагдаһан энэ болзорһоо хойнотожо үгтэһэн облигацинууд ямаршье түлбэри абаха эрхэеэ алдаха.

Нөөсэлэлгын кассануудта хадагаламжада байһан Гүрэнэй 1966 оной 3-процентнэ облигацинуудай һэлгэн андалдалга облигацинуудай эзэнэй өөрөө гү, али үгышье һаа, тэрэнэй этигэмжэтэ нюурай ерэхэдэ бэелүүлэгдэхэ. Хэрбээ эдэ арганuудай болохогүй байбал, облигацинуудай дүн хамтын мүнгые нөөсэлэлгын өөрын счедто нэмээн оруулха тухай бэшэгдэмэл мэдүүлгэ, облигациин хамгаалалгын бодото гэршэлгэ хоёрые нөөсэлэлгын кассада дамжуулха үшөө нэгэ эрхэ үгтэнэ. Нөөсэлэлгын касса иимэ операци хэхэдээ, счедто нэмээгдэхэ мүнгэнһөө хадагаламжын түлөө түлбэри абаха зэргэтэй.

Гүрэнэй 1982 оной урьһаламжын шүүбэринүүдэй тиражнуудай үнгэргэгдэхэ хугасаа соо тус урьһаламжын ээлжээтэ тиражай официальна таблицаар облигацинуудай, шалгагдаха үедэ облигацинуудые һэлгэн андалдалга, шалгагдажа дүүрэхэдэнь, дахин эхилхэ гурим бии. Харин шүүбэринүүдэй тиражай наадагдаха үедэ 1966 оной облигацинуудые худалдан абалга тогтоогдодоггүй.

Урьһаламжа баригшадай хангалгые һайжаруулха зорилготойгоор облигацинуудые хүн зоной олоороо һэлгэхэ үедэ (июль, август, һарануудта) нөөсэлэлгын кассануудта операционно нэмэлтэ сонхонууд нээгдэхэ.

Гүрэнэй 3-процентнэ урьһаламжын облигацинуудые баригшад гүрэнэй үгэһэн хүнгэлэлтэнүүдые һамбаашалан хэрэглэхэ эрхэтэй.

С. МОНИЕВ,
Буряадай АССР-эй Гострудсберкассануудай таһагай начальник.

АЛДАРТА СЭРЭГШЫН ДУРАСХААЛДА

Алдар солын орденуудай дүүрэн кавалер Павел Кириковэй дурасхаалда зорюулагдаһан боксоор табадахи заншалта мүрысөөн Прибайкалиин районой түб Турунтаево тосхондо болобо. Зуугаад эдир боксернууд мүрысөөндэ хабаадаһан байгаа.

Эдир боксернуудай мэргэжэл шадабариин улам ургажа байһые мүрысөөн харуулба. С. Ломако (Прибайкали), А. Матросов (Онохой), В. Козлов, С. Соболев (хоюулаа Прибайкалиһаа), В. Школьников (Онохой), В. Мальцев (Прибайкали), О. Клюкин (Улаан-Үдэ), Д. Поздняков (Онохой), А. Лычковский (Улаан-Үдэ), Б. Лубсанов, М. Логинов, Е. Манхалаев (гурбуулаа Захааминһаа), Е. Белоусов (Прибайкали), А. Леонтьев (Улаан-Үдэ) гэгшэд өөһэд өөһэдынгөө шэгнүүрнүүдтэ илажа, алдарта сэрэгшын шангуудта хүртэһэн байха юм. **С. АФАНАСЬЕВ.**

БАРИЛДААНАЙ ХИБЭС ДЭЭРЭ

◇ Дүрэ буляалдалгын барилдаагаар СССР-эй суглуулагдамал команда апрель һарын тэн багта Афинада үнгэргэгдэхэ Европын чемпионадта хабаадаха зорилготойгоор эдэ үдэрнүүдтэ Минск шадархи «Стайки» гэжэ олимпийскэ спортивна баазада һуралсал һорилго хэжэ байна.

Буряадай мэдээжэ барилдаашад — уласхоорондын классай спортын мастернууд Сергей Замбалов, Борис Будаев, Николай Иванов, Лубсан Айсуев гэгшэд Европын чемпионадай урда тээхи һуралсал һорилгодо уригдаанхай.

◇Зүүн Сибириин технологическа институдай студентнэрэй 24-дэхи комплексно спартакиадын долоодохи зүйлөөр — дүрэ буляалдалгын барилдаагаар мүрысөөн үнгэргэгдэбэ.

Электротехническэ факультедэй барилдаашан командаараа илалта туйлаа. Машина бүтээлгын ба механическа факультедүүдэй команданууд шангай һууринуудые эзэлһэн байгаа.

СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүн, механическа факультедэй 4-дэхи курсын студент, Сергей Замбалёвта мүрысөөнэй эрхим бэрхэ барилдаашан гэһэн тусхай шан барюулагдаа.

◇ Эдиршүүлэй дунда «Спартак» бүлгэмэй Россин соведэй түрүү һуури эзэлхын түлөө Саратовска областиин Балашово хотодо болоһон мүрысөөндэ лесотехническэ техникумэй һурагша Зоригто Дашиев 57 килограммай шэгнүүртэн соогоо гурбадахи һуури эзэлбэ.

Эндэ технологическа институдай студент Алексей Зайцев 62 килограммай шэгнүүртэн сооһоо табадахи һуурида гараһан байха юм.

Б. МИРОМАНОВ.

В. ДАРХАНОВ—ОРОНОЙ ЧЕМПИОН

Ороной суглуулагдамал командын олимпийскэ халаанай бүридэлдэ ородог залуу мэргэшүүлэй дунда һур харбалгаар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Москвадахи «Олимпийский» гэжэ спортивна комплексдо үнгэргэгдэжэ, хэдэн союзна республикын Олимпиадада бэлдэхэлэй түбүүдэй 80 гаран харбагшад хабаадаһан байгаа.

«Динамо» бүлгэмэй республиканска соведэй Олимпиадада бэлдэлгын Буряадай түбэй залуу мэргэшүүл энэ ехэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, амжалта туйлаба.

Дүрбэн үдэрэй туршада болоһон мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолходо, басагадай дундаһаа М-2 упражненеэр харбахадаа, Харьковай түлөөлэгшэ, уласхоорондын классай спортын мастер Алла Шинкаренко 2588 очко тудажа, түрүү һуури эзэлээ. Нютагаймнай басаган, спортын мастер Лариса Савченко яһала үндэр үрэ дүн харуулбашье (2553 очко), басагад сооһоо арбадахи һуурида гараһан байха юм.

Буряадай багшанарай институдай түүхын, хэлэ, бэшэгэй факультедэй 2-дохи курсын студент, спортын мастер Владлен Дарханов 2578 очко абажа, эдиршүүлэй дундаһаа СССР-эй чемпион болобо. Тэрэ бүхы дүрбэн зайда илалта туйлаа. Тусхайлбал, 90 метртэ — 593; 70 метртэ—636, 50 метртэ—653, харин 30 метртэ 696 очко тудаһан байгаа. Энээнэй урда тээхэнэ Владлен РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ мүнгэн медаляар шагнагдаа һэн. ШВСМ-эй ахалагша тренер, уласхоорондын классай спортын мастер Аркадий Бутхаев тэрэнэй амжалтада габьяатай юм.

Буряадай хүдөө ажахын институдай агрохимическэ факультедэй 2-дохи курсын студент, спортын мастер Александр Савельев 2535 очкотойгоор хоёрдохи һуури эзэлжэ, мүнгэн медаляар шагнагдаа.

Мүнөө тэдэнэр апрелиин 10—13-да Душанбе хотодо үнгэргэгдэхэ ороной эрхим бэрхэ мэргэшүүлэй бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадахын тула Ашхабадта һорилго бэлдэхэл хэжэ байна.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

БАУНТЫНХИ ДАХИНАА ТҮРҮҮ

Радиотелеграфаар Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Багдаринай, Онохойн, Гусиноозерскын, Улаан-Үдэ хотын болон сэрэгэй алба хаагшадай команданууд тэндэ хабаадалсаа.

Мүрысөөндэ баунтынхид эрхим һайнаар бэлдэһэн байна. Командынгаа түрүү спортсмен — спортын мастер А. Плехановай мүрысөөндэ хабаадалсаашьегүй һаань, байһан спортсменүүдээ зүбөөр хубаарилан табиһанайнгаа ашаар радиограммануудые эльгээхэ ба абаха талаар үндэр дүнгүүдые тэдэнэр туйлажа, нэгэдэхи һуури эзэлһэн байна. Тиигэжэ ДОСААФ-ай обкомой дамжуулгын кубок Багдаринай Пионернүүдэй байшанда хэтэ мүнхэдөө хадагалагдахаар үгтэбэ. ДОСААФ-ай Улаан-Үдын нэгэдэмэл техническэ һургуулиин, Баунтын районой хоёрдохи команданууд шангай һууринуудые эзэлээ.

Хубиин тоосоогоор эрэшүүлэй дунда Багдаринай Пионернүүдэй байшангай радиокружогой хүтэлбэрилэгшэ, спортын мастер В. Веселов түрүүлээ. Сэрэгэй алба хаагша А. Комиссаров, Онохойн Пионернүүдэй байшангай кружогые хүтэлбэрилэгшэ М. Дей хоёрдохи, гурбадахи һууринуудта гараһан байна.

Зональна гидрометобсерваториин ахалагша радиотехник И. Веселова, Д. Банзаровай нэрэмжэтэ БГПИ-гэй студентка Л. Цыренова гэгшэд эхэнэрнүүдэй дунда түрүүшын хо-

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Рекорд туйлагшадай шэнэ үүсхэл» — Л. Владимирцевагай, Н. Ефимовэй фото-мэдээсэл. «Сагаан халаад гайхуулна» — А. Субботиной репортаж. «Улаан субботын» уряанууд» — суглуулбари. «Хурдадхалгын эршэ хүсэн» — М. С. Горбачевой Куйбышевска область ерээд байһан тухай ТАСС-ай мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Съездын материалнуудые — олоничийтэдэ» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Журам хазагайруулгын процент» — Н. Лоскутовой статья. Мал ажал — онсо шухала һалбари. «Хайша хэрэгээр» — А. Субботиной статья. Табан жэлэй түрүүшүүл. «Хүдэлмэришэн нэрэ зэргэтэй» — П. Натаевай зураглал.

Гурбадахи хуудаһанда. Соёлой-спортивна комплекс: ажал хэрэгүүд, шиидхэгдэхэ асуудалнууд, хараа түсэбүүд. «Табан хэшээл ба гэрэй даабари» — В. Медведевэй статья. Космонавтикын үдэртэ. «Агуехэ ниидэлгын хуудаһанууд» — АПН-эй материал. Хилын сааһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Республикын нютаг нютагай һонин. Спорт. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—«Время». 9.45—«Ленинһээ һургаал абаха». 10.15 — «Аяншалагшадай клуб». 11.15—«Мой друг Иван Лапшин»—уран һайханай фильм. 12.50—Шэнэ һонин. (12.55 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. (12.55 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильм. 16.10—Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 16.40—Фортепианна хүгжэмэй концерт. 17.15—Баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 18.20—Телеочерк. 18.40—Советскэ районой предприятинуудта алмаха, арьбалалха талаар абтадаг хэмжээнүүд тухай.

Москва. 19.15—«Хүн ба хуули». 19.45—«Мүноодэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал»—мэдээсэлэй программа.

Москва. 20.15—«Эб найрамдал ба залуушуул». 20.55 — «Космический век. Страницы летописи». 7-дохи фильм. 22.00 — «Время». 22.35 — Уран зохёолшо Л. М. Леонов МГУ-гай студентнэр болон багшанартай уулзаха. 23.50—Цимбалын абяан зэдэлнэ. 00.15—«Мүноодэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15 — Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Географи. 7-дохи класс. 10.05, 13.40—Немец хэлэн. 11.05—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 11.35, 12.40—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. 12.05—Түрэлхидтэ тележурнал. 13.10—Түүхэ. 5-дахи класс. 14.10—Гоё һайханиие ойлгожо һургаха. 14.40—Совет гүрэнэй ба хуулиин үндэһэ һуури. 15.25—В. Г. Белинскиин ажаябадалай хуудаһанууд. 16.15—Шэнэ һонин. 18.20—«Дуун—хүнэй хани».

Улаан-Үдэ. 19.15—Соносхолнууд. 19.20—Улаан-Үдэ хотын 1-дэхи интернат-һургуулида үхибүүдые гоё һайханиие ойлгожо һургадаг тухай хөөрөөн. 19.50—Мультфильм.

Москва. 20.00—Соносхол.

Улаан-Үдэ. 20.15—Буряад ороной байгаалиие хамгаалха тухай.

Москва. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.20—Столой теннисээр Европын чемпионат. 22.00—«Время». 22.35—«Рафферти»—3 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора — 2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы партийной жизни —2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта — 2-69-58, культуры и школ — 2-60-21, 2-57-63, информации — 2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие —2-35-95, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательст, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина 35. Н-03455. Заказ № 83. Индекс 04609